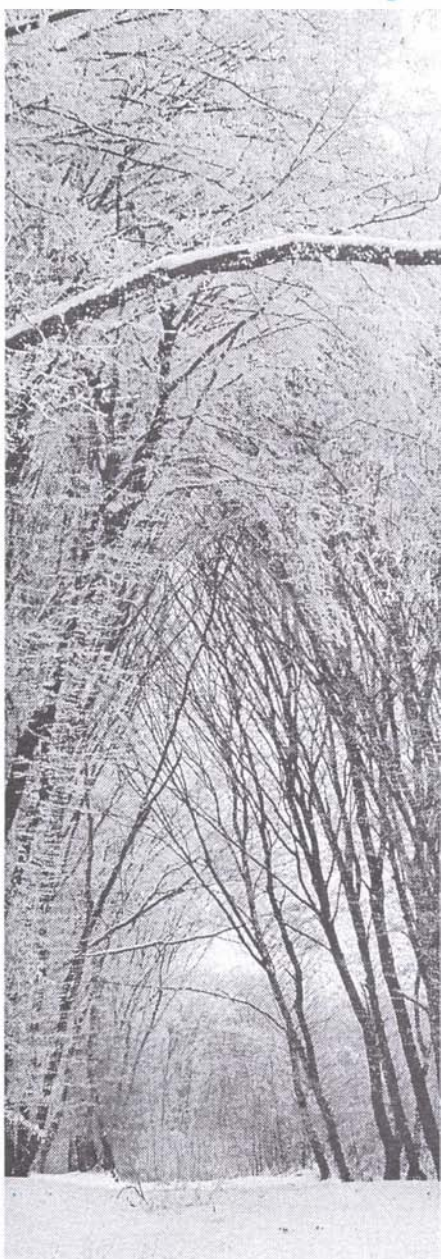

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 19. (79.) évf.
12. szám. 2009 december
Ára: 1,50 lej

Emlékezés és valóság

A húsz évvel ezelőtti karácsony is a Jézus-születés ünnepe volt. A mennybőlazangyalos, gyertyafényes emlékezést azonban sok család hajlékában kemény, érdes, fájó valóságok színezték át.

1989 karácsonyán voltak, akik féltek kilépni az utcára, ehelyett a képernyőre tapadva a szabad román televízió révén akartak jelen lenni a reményteljes világban. Voltak, akik gyanús körülmények között meghalt családtagjaikat, rokonaikat gyászolták. S még ők voltak a „szerencsésebbek”, hisz sokan nem tudták, hol járhat napokkal azelőtt eltűnt szerettük. Voltak hullaházak, amelyek előtt hisztérikus tömeg gyűrődött keserű és rettegő reményben: hátha valamelyik holttest azonosításával bizonyosságra tehet szert. Voltak, akik azon spekuláltak, hogyan menthetnék át előnyeiket úgy, hogy kínos címeiktől megszabaduljanak. Olyanok is voltak, akik azon tépelődtek: vajon maradt-e a sebtében megsemmisített bizonyítékokon kívül még valami, ami majd ellenük fordulhat. És voltak, akik „csak” tiszta szemű, őszinte reménységgel néztek bele ebbe a felemás karácsonyba, és a fenyőágak illatában azt kérték Istentől: soha ne hozza vissza ezeket és azokat az időket.

A tizzel való oszthatóság fokozza az mementók aktualitását. 1989 „meg-

A tartalomból:

2 *Merre van innen Betlehem?*

5 *Megváltó karácsony (1989)*

7 *Interjú Elekes Botond
MUE-főgondnokkal*

15 *Búcsú Gyarmathy Györgytől*

váltó” karácsonyára emlékezünk magunk is Szabó László írásával. De természetesen nem szeretnénk ünneprontók lenni! Végül is úgy volna rendjén, ha a karácsonyt, az időtenger e békés, meghitt, ígéretes szigetét semmi nem árnyékolná be. Elsősorban lelkünket kellene megajándékoznunk azzal, hogy indulatok és hajszák, kényszeredettségek és viszolygások terhét letéve *szabadon* fordulhasson Betlehem felé.

Keressük fel barátainkat! Hívjuk fel távol élő rokonainkat! S ne azt a bizonyos álságos és banális álkérdést tegyük fel nekik: „hogyan vagy?”, inkább azt kérdezzük: „igazi-e az ünneped?”, „megszületett-e Benned Jézus?” „érezd-e, amit a pásztorok?” S ami talán a legfontosabb – és ezért elsősorban magunktól kérdezzük meg –: „képes vagy-e szeretni?” (U. K.)

AZ UNITÁRIUS KÖZLÖNY SZERKESZTŐI
ÁLDOTT KARÁCSONYT ÉS BOLDOG 2010-ET KÍVÁNNAK
MINDEN KEDVES OLVASÓJUKNAK ÉS MUNKATÁRSUKNAK.

Merre van innen Betlehem?

A xxxx. esztendő karácsonyát valami örült sietség előzte meg. A múlt héten, mint megbolydult hangyaboly, olyan volt a város. Az utcákon végtelen kocsisor kígyózott, a járdákon tarkán hullámozó tengernyi ember nehezítette a közlekedést. Az üzletekben és bevásárlóközpontokban is hasonló kép fogadta a betévedt vendőt: rohanó emberek, fáradt, sokszor ideges elárúsítók, eszeveszett sietség.

Egy barátom jópofáskodva jegyizte meg: ezzel a nagy sietséggel túlfutunk Betlehemem is. Mosolyogtam szavain, de amikor angyalok között közepette a központi nagyáruházban egy jól öltözött fiatal ember megállított és színes reklámcédulát nyomott a kezembe, eszembe jutottak barátom szavai. Ilyen száguldásban nem lehet kiszállni Betlehemben, s mintha a kezembe nyomott reklámcédula is arra figyelmeztetett volna: állj meg, rohanó ember, állj meg rohanó Kolozsvár! A színes, szép kivitelű papírdarabkán drága, színarany zsebóra díszelgett, fölötté felirat: „Itt az ideje, hogy beállítsa óráját.”

Időszerű figyelmeztetés így karácsony előtt – gondoltam –, és ezenfelül jó reklámfogás valamelyik óragyárnak megnövelni karácsonyi bevételét. De a kezemben szorongatott aranyórási cédulámnak a hátlapján is írt valamit. Egy címet és

„Elmentek tehát sietve, és megtalálták Máriát és Józsefet, valamint a kisgyermeket, aki a jászolban feküdt.

A pásztorok pedig visszatértek, dicsőítve és magasztalva az Istent mindazért, amit éppen úgy hallottak és láttak, ahogyan ő megüzente nekik.” (Lk 2,16.20)

egy telefonszámot közöltek, amelyben felhívták jövődöbéli ügyfeleik figyelmét arra, hogy amennyiben emigrálni kívánnak, úgy bizalommal tárcsázzák a megadott telefonszámot, mert készséggel állnak mindazok rendelkezésére, akik el akarják hagyni az országot.

Én bizony elmennék ebből az országból – el, egyenest Karácsonyországba, oda, ahol ünnepek az ünnepek, oda, ahol sietős léptű ifjak és aggok

a jászolbölcsőhöz igyekeznek, oda, ahová nem kell ügynökségek ajtaján kopogni. És azt hiszem, nemcsak én, hanem sokan elkíváncozunk Karácsonyországba.

Bár meseszerűnek tűnik, de valójában, hogy létezik Karácsonyország. A földrajzi atlaszok szerkesztői, a kartográfusok nem tesznek ugyan említést róla, és egyetlen nagyobb lexikon sem közöl bár egy szócikket

erről az országról, de mégiscsak létező ország.

Talán a szerfeletti sietség, az örökös rohanás miatt nem találjuk életünk térképén?! Pedig ott van, ismerjük ezt az országot mindannyian, olyan ismerősek városai, utcái, terei. Szeretetvárosban a Jóság utca nyílegyenest a Családi Békesség te-

*folytatás a 4. oldalon
 Kovács Sándor*

*„Ha nincs advent,
 lesz-e majd karácsony?”*

Ahogy az idő telik fölöttem, egyre meghittebb élményeket keresek a karácsonyban. A várakozás időszakában mindig felidézek egy-egy gyermekkori emléket. Az idén például az jutott eszembe, hogy minden vasárnap legalább egy családtag – ha a többinek nem volt lehetősége – elment az istentiszteletra. És bizony sokszor megesett, hogy nekünk, gyermekeknek nem volt módunkban az adventi időszakban elmenni a templomba, mivel vasárnap délelőtt kötelező pionírtevékenységre rendelték a községközpont általános iskolájába. Néha az is megtörtént, hogy nem is volt semmiféle tevékenység, mivel a szolgálatos tanárt biztosan elfelejtették „beosztani”. Mi csak vártunk és vártunk, de ez épp elég volt ahhoz, hogy ne legyen már időnk elmenni a templomba. Mire legyalogoltuk a három kilométer távolságot hazáig, édesanyám vagy édesapám – legjobb esetben mindketten – épp akkor értek haza az istentiszteletről. Mi akkor zuhantunk be nagy mérgesen a kapun.

– Adjon Isten részt a könyörgésből! – köszöntek ránk szüleink.

– Adjon Isten! – ez volt a válaszuk, és egészen megnyugodtunk, lecsendesedtünk.

Évek múltán kíváncsian érdeklődtem a férjemtől, vajon náluk a családban szokás volt-e ez a fajta köszönés azok felé, akik nem voltak a templomban egy-egy vasárnapon. Igen, mint kiderült, náluk is szokásban volt.

Hogy miért nem köszöntünk, unitáriusokként (!) így: „Adjon Isten részt az áhítatból!” vagy „Adjon Isten részt az imádságból!” – azt a mai napig sem tudom. Mint ahogy azt sem tudom, édesanyám a dagasztás után miért „tett keresztet” a kelendő tésztára vagy a ropogósra sült házi kenyérre, mielőtt megszegette volna. Nem tudom, csak természetesnek találom – mint ahogyan azt is, hogy most világgá kiáltom: „Adjon Isten részt a könyörgésből!” És őszintén szeretném, ha igazi adventi csend fogadná a köszönésemet.

(A cikk címét Lukácsi Vilma *Adventi kiáltás* című írásából kölcsönöztem.)

Benedek Enikő

Lánglobbantás a szívekben

Miről beszéljünk karácsonykor?

Ahogy egyre sietősebb léptekkel közeledik a szeretet, a család, az ajándékozás, de főleg Jézus világra jöttének ünnepe, a nagy lóvás-futásban, takarításban, vásárlásban igen sok energiát és pénzt fordítunk a külsőségekre, a látványosságra, az ajándékozásra, miközben gyakran megfeledkezünk a legfontosabbról: a lelki készülődésről. Mert karácsonyra nem csupán külsőségekben kell készülni! És a család minden tagjának *együtt* kell készülnie. Erről szeretnék a továbbiakban néhány szót ejteni.

A készülődés alapvető „terepe” a beszélgetés. Erre lehetőleg akkor kerítsünk időt, amikor együtt van az egész család. Beszéljünk arról, mi is az ünnep, miért fontos, sőt elengedhetetlen hozzátartozója életünknek. Arról is eshet szó, ki mit remél a karácsonytól a generációkon belül. Fontos, hogy erről is tudomást szerezzenek a fiatal családtagok. Máskülönb is, azért kell a család fiatalabb-idősebb tagjainak együtt várni a karácsonyt, mert ezeknek az együttléteknek fontos szerepük van a generációk közötti kapcsolat erősítésében, a hagyomány megismerésében és az értékek továbbadásában.

Közösen beszéljük meg, hogy a legtöbb családban megünneplik a családtagok születésnapját, erre előzőleg készülünk, verset vagy éneket tanulunk, ajándékot készítünk, tortát sütünk, amelyet majd gyertyával díszítünk – és együtt fogyasztjuk el jóízűen. Karácsony is ehhez hasonló ünnep: Jézus születésnapja. Ez különben is olyan esemény, amely közel áll emberi mivoltunkhoz. Hiszen sok családban – bár sajnos egyre kevesebb otthonban – születik gyermek, és a várakozást és születést átéli a család minden tagja: gyermek, szülő, nagyszülő és szinte az egész rokonság. Együtt ünneplik ezt a csodát: az új élet, a kisgyermek világra jöttét.

Nézezzünk a család gyermekét vagy gyermekeit ábrázoló képeket! Mivel a kisgyermek gondolkodása konkrét, elkerülhetjük a gyermek ama feltételezését, hogy a

kis Jézus *most* születik meg. És róla miért nincs fényképünk? – teheti fel a kérdést valamelyik gyermek. A válasz egyszerű: mert abban az időben az emberek nem ismerték a fényképezés tudományát.

Különleges öröm a családban, ha a gyermekeinkkel közösen készítünk az ünnepet idéző ablak- és karácsonyfadíszeket, színes, csillogó papírból, só-liszt-víz gyurmából, agyagból, kukoricacsuhéból, amelyeket aztán ki is aggatunk fára, ablakba, melyiknek hol a helye.

A közös készülődés egyik tevékenysége lehet egy karácsonyi üdvözlét elkészítése (rajz, vízfestmény, kollázs stb.). Biztosan sokan legyintenek erre, felesleges tevékenységnek tartják, amikor a karácsonyi jókívánságok továbbítására ott a telefon, az elektronikus levelezés stb. De higgyék el, egy gyermekkéz alkotta üdvözlétnél nincs szebb, nincs személyesebb! Velem minden bizonnyal egy véleményen lenne Kosztolányi Dezső is, aki így határozza meg a karácsonyi üdvözlét fogalmát: „A karácsonyi üdvözlét felszólított remény, biztatás az élethez, szembeszállás a fergeggyel.”

Arról is beszélni kell, hogy ezt az ünnepet a világ milliói számon tartják, és megemlékeznek a kisdéd születéséről.

Felhívhatjuk a figyelmet arra is, hogy a „betlehemi tragédia” – amikor tudniillik Máriának és Józsefnek csak egy istálló jutott – milyen sokszor megismétlődik. Segíteni a rászorultakon keresztényi feladat gyermeknek és felnőttnek egyaránt. És ezzel el is érkeztünk karácsony egyik üzenetének megfogalmazásához: szívet és ajtót nyitni az elesettek, a rászorultak felé.

„Tehát erre hívja fel figyelmünket a karácsony. De jegyezzük meg: karácsony nemcsak figyelmeztet, de kötelez is! Mindez nem jelent emberfeletti áldozatot, csupán annyit, hogy Jézust ne csak ünnepezzük, hanem költöztessük be és hordjuk is mindennap a szívünkben. Érdeemes tehát odafigyelni, hogyan ünnepezzünk. Ne csak a beszéd, a szavak szintjén deklaráljuk az ünnep fontosságát, szépségét, fennkölségét!

A család együttléte, a közös tervezetés és kivitelezés elengedhetetlen feltétele annak, hogy lelkünket is díszbe öltöztessük.

Végezetül feladatként szeretném „meghagyni”, hogy a *Közöny* minden kedves Olvasója tanulmányozza és saját belátása szerint értelmezze, majd vésse szívébe Márai Sándor gondolatait és intelmeit: „Az ünnep különbözős. Az ünnep a mély és varázsos rendhagyás. Az ünnep legyen ünnepies... legyen valami a régi rendtartásból, a teljes kikapcsolódásból; legyen benne áhítat és föltétlenség. Az ünnep az élet rangja, felsőbb értelme. Készülj föl reá testben és lélekben!”

Ha a fentebb leírtakra elég időt szánunk, napról napra közelebb kerülhetünk lelkiükben is az ünnepekhez.

Baka Judit

Merre van innen...

folytatás a 2. oldalról

rére vezet, oda, ahol együtt vannak a családok, ahol békeség és szeretet honol, oda, ahol Jézus születésének minden szív őszintén örül. Karácsonyországban fontos az ünnep, a szeretetet ott naponként és csomagolatlanul ajándékozzák egymásnak az emberek, Karácsonyországban nem a selyempapírba csomagolt, milliós értékű ajándék, a fény, a szaloncukor s a plafonig érő karácsonyfa a legfontosabb, hanem az, hogy ismét értünk születik meg Jézusunk. Ma még nem késő útra kelni Karácsonyországba, s akik ma velünk együtt elindulnak, azok bizonytalanságban is érkeznek. Lukács evangéliumának pásztorai foglalkoznak kalauzolni bennünket. Ezek az egyszerű atyafiak ismerik az utat, és megmutatják, merre induljunk a jászolbölcső, az örök Betlehem felé. Induljunk el hát velük – sietve.

De ne rohanjunk! *Rohanás és sietés* nem egy! A rohanó, az örökös száguldó ember türelmetlen, felületlen, nincs ideje másra, mint önmagára, esetleg nem figyel sem gyermekeire, sem hitvestársára, barátja szavát is alig hallja meg. A betlehemi pásztorok nem rohantak hanyatt-homlok a jászolbölcsőhöz, nem is tolongtak egymás lábát taposva, hogy az újszülött Jézust láthassák.

Nagy rohanásunkban nehogy elmenjünk Karácsony, Betlehem mellett! Nehogy túlfussunk a célon, nehogy csak az ajándékosztogatás maradjon meg ebből az ünnepből! Mert ha nem is akarunk tudomást venni róla, *mi* ajándékozgatunk meg a legdrágábbal – a kised Jézussal, a csecsemővel, aki ma bennünk sír, és holnap prófétává nőhet bennünk, akinek élete és példaadása életünkön és példánkon keresztül építi Isten országát. Karácsonyra készülve azt is tartsuk szem előtt, hogy jusson időnk *egymásra* is figyelni! Vajon ünnepre készültünkben, nagyதாகítás, bevásárlás, sütés-főzés közben, ajándékvásárlási lázban jutott-e időnk arra, hogy megfogjuk társunk kezét, hogy szemébe nézve felfedezzük a betlehemi csillagot? Volt-e időnk lehajolni gyermekünk, unokánk fölé, és meséltünk-e neki karácsonyról, Jézus születésének fontosságáról? Vagy

eszünkbe jutott-e bekopogni szomszédunk ajtaján és megkérdezni, nincs-e valamire szüksége? Jutott-e időnk átölelni munkatársunk vállát, és megkérdezni, hogyan készül az ünnepre, volt-e időnk meghallgatni az elégedetlenkedők panaszát, s az önelégültek dicsekvését? Adventi rohanásunkban maradt-e időnk rutinnossá vált virtuális üdvözlés-kattintgatások mellett szeretettől sugárzó sorokat írni távolban élő szüleinknek, testvéreinknek, rokonainknak?

Mert erről szól karácsony – az egymásra figyelni tudó szeretetről. Karácsonyország az a „hely”, ahol nem az én a legfontosabb, hanem ugyanolyan fontos a te s a mi; mindannyiunk élete, karácsonya. Betlehem pásztoraival siessünk a jászolbölcsőhöz, úgy siessünk, hogy utunkon lássuk meg a Máriákat, a Józsefeket, és hagyjuk, hogy életük részévé váljék életünknek! Ha így van, azt hiszem, már a jászolbölcsőnél is vagyunk, Betlehemben, Istennek hála megérkezhetünk.

Karácsonyországban örök béke, megelégedés, öröm honol. Csakhogy ennek az országnak a határai az ünnep után lassan szertefoszlanak, és hiába akarnánk e boldog ország lakói maradni, vissza kell térnünk földi lakhelyünkre. Ahogyan a karácsonyfáról foszlik az ünnepi dísz, ahogyan napok múlva megszokottá, majd az új évben fölöslegessé válik, úgy szokott rólunk is lekopni, lefoszlani a karácsonyi jószág. Az új évben mindig felsajdul a lelkem, amikor a szemétre vetett temérdek karácsonyfa-roncsot látom, a díszeitől, az ékességétől megfosztott, de egykor körülállt és megénekelte karácsonyfát. Miért dobjuk ki a fölöslegessé vált, levelét hullató fával együtt karácsonyi jószágunkat, szeretetünket is? Az örökös rohanásból nincs visszatérés, s a rohanó ember karácsonyból úgy rohan vissza a hétköznapi világba, mintha mi sem történt volna.

Az ünnepnek vége, kezdődhet az újabb hajszák, rohanhatunk tovább!

De még egy perc türelmet kérek a rohanóktól, mert a betlehemi pásztoroknak van még üzenetük számunkra. „A pásztorok pedig visszatértek, dicsőítve és magasztalva az Istent mindazért, amit éppen úgy hallottak és láttak, ahogyan ő meg-

üzente nekik”. Milyen más az a mód, ahogyan a *pásztorok* térnek vissza mindennapi foglalatosságukhoz, mennyiben különbözik a *mi* rohanó életvitelünkétől! Ők úgy tértek vissza, hogy dicsőítették és magasztalták az Istent, mert megéreztek és megtapasztalták, hogy a bölcsőnél átéltek nem csak karácsonyra érvényesek, az Istentől kapott szeretet egész esztendőben áldássá teheti életünket, ha úgy térünk vissza Betlehemből, Karácsonyországból, ahogyan ők tették.

Raimundus Lullus (1233–1316), a középkori rajongó szerzetes, teológus és filozófus írta a következőket: „Megkérdezték attól, aki szeret, honnan származik. Azt felelte: – A szeretetből. – Kié vagy? – A szereteté. – Ki nemzett? – A szeretet. – Hol születettél? – A szeretetben. – Ki táplált? – A szeretet. – Miből élsz? – A szeretetből. – Hogy hívnak? – Szeretettel. – Honnan jössz? – A szeretetből. – Hová mész? – A szeretethez. – Hol vagy? – A szeretetben. – Van-e másod mint szereteted? – Igen, adósa vagyok annak, akit szeretek”.

Adja Isten, hogy ünnepszentségünkkel úgy térhessünk vissza, és úgy találkozhatunk, mint a pásztorok – dicsőítve és magasztalva az Istent legnagyobb ajándékáért: szeretetéért!

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük, tartózkodási helyét a következő telefonszámokon bejelenteni:

Ferenczi Enikő,

Kolozsvár,

0740-063767;

Katona Dénes,

Székelyudvarhely,

0266-213100;

Orbán Erika,

Sepsiszentgyörgy,

0740-502563;

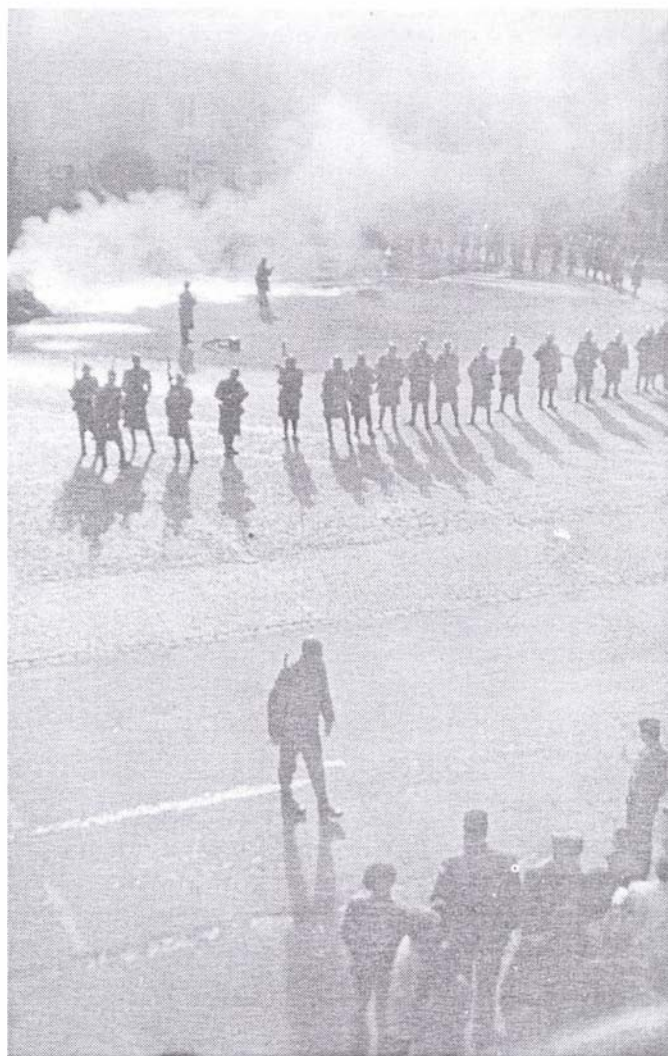
Pavelka Attila,

Marosvásárhely,

0746-234917.

Megváltó karácsony

Régóta készülök írni 1989 megváltó adventjéről, karácsonyáról. Hogy miért? Azért, mert az akkori népfelkelést és államhatalmi változást – fölöttébb megfélemlített lelkiállapotból szabadulva – életem legboldogabb, ténylegesen megváltó fordulataként éltem át. Bizony, sokaknak jelentett megváltást a húsz évvel ezelőtti karácsony, és sajnos túl sok családba hozott gyászt vagy életre szóló sebesülést. Írásomat a hősök és az ártatlan áldozatok előtti főhajtásnak szánom, akiket mára sokan elfelejtettek.

Nagyszében, 1989. december 21–22.
Jakabffy Tamás felvételei

A történelmi és politikai előzmények rövid számbavételével kezdem. A második világháború nyertes nagyhatalmainak jaltai egyezménye (1945) Kelet-Közép-Európát szovjet érdekövezetnek nyilvánította. A térség nyolc országában honosították meg a szovjet típusú, népi demokráciának csúfolt kommunista diktatúrát, amely tulajdonképpen államvezetési szintre emelt népi irtást és szervezett bűnözést jelentett. A parancsuralmi rendszerek alattvalói teljes kiszolgáltatottságban és jog-

fosztottságban éltek, gyakorlatilag a saját államuk megalázott foglyai voltak. A megkínzott, bebörtönzött, kényszer munkára hurcolt vagy meggyilkolt áldozatok száma világháborús nagyságrendű. Ezeket az istentelen és embertelen államhatalmi rendszereket lelkileg szörnyszülött emberek teremtették és tartották fenn, tehát, azokat terheli a fő bűn, akik ennek elsődleges működtetői voltak: az alapítók és honosítók, a különböző szintű párt- és államvezetők, az államvédelmi szervek és a karhatalmi erők tagjai és sokan mások. Nem kevésbé bűnösök azok sem, akik az előbbiekkal szándékosan, meggyőződésből vagy haszonkeresésből rendszeresen együttműködtek. A besúgók hadseregének aljasabb része is ilyennek minősíthető.

Az egészséges lelkületű ember természetéhez tartozik, hogy sötétségből világosságra és elnyomatásból szabadságra vágyik. Az ilyenfajta emberek esetenként egyéni tiltakozó hőstettekkel leplezték le a diktatúrákat, amikor pedig ellenálló közösségekké sikerült szerveződniük, akkor világra szóló megmozdulásokkal szálltak szembe elnyomóikkal. Ilyen volt a berlini felkelés (1953), a varsói tüntetéssorozat (1956), az 1956. évi magyarországi forradalom és szabadságharc, az 1968-as „prágai tavasz”, a lengyelországi kikötővárosok munkásságának tiltakozó mozgolódása, majd a Szolidaritás megszületése (1970, 1980), a brassói munkástüntetés (1987. november 15.), és az európai parancsuralmi rendszereknek véget vető 1988–1989-es rendszerváltozási hullám. Az egyéni példák közül most csupán egyet említek, a házunk tájáról, amiről mindezidáig túl kevesen tudnak.

A nagyajtai Moyses Mártont (1941–1970) az 1956-os forradalommal rokonszenvező és kommunistaellenes versei miatt már diákkorában hét év börtönre ítélték. A börtönbeli kínvallatások közben saját nyelvét metszette le, nehogy vallomásra bírják. 1970. február 13-án rendszerellenes tiltakozásként a brassói pártszékház előtt leöntötte benzinnel és meggyújtotta magát. Az élő fáklýára a közelben ólálkodó Securitate-munkatársak rávetették magukat és Moysést elhurcolták. Megtagadták tőle az orvosi ellátást. Rettenetes kínok között szenvedett hónapokon át, mígnem május 15-én visszaadta lelkét Teremtőjének.

A hősök példája gyönyörűen igazolja azt, hogy az ember számára igenis vannak a létezésnél, a pusztá életnél magasabbrendű értékek, és ezeknek az értékeknek a választása mindig üdvösebb, mint megalkuvóan eltérni az elviselhetetlen helyzetet. Az egyéni és közösségi hőstettek, a dicsőséges és levert forradalmak egyértelművé teszik, hogy nemes ügyek érdekében mindig érdemes vállalni az áldozatot, rendkívüli esetekben akár az életáldozatot is. Idézzük csak fel, hogy ilyen vonatkozásban 1956 karácsonyában mennyire hitelesen csengett Má-

folytatás a 6. oldalon

Szabó László

Megváltó karácsony

folytatás az 5. oldalról

rai Sándor biztatása: „Angyal vidd meg a hírt az égből, / Mindig új élet lesz a vérből.” A mennyből az angyal akkor megmondta az elcsüggedt, és cukorkák helyett karácsonyfán lógó magyar népnek – és azután is minden karácsonykor biztatott minket –, hogy nincs olyan gátlástalanul elnyomó világi hatalom, olyan kegyetlen tökéletességgel működő parancsuralmi rendszer, amely az embertelen szolgaságot természetszerűsíthetné és a szívek mélyéről maradéktalanul kiülthetné a szabadságvágyat. Jézusnak, a nagy lelki felszabadítónak a születése mellett a mindenkori karácsonyi csillag az előbbiekre is figyelmeztette a diktatúrákban sínylődőket és – hála Istennek – nem eredménytelenül. Az égi jelre, a ragyogó csillagra való figyelés nem bizonyult hiábavalónak: '56 áldozati vérből bő három évtizedes eltolódással Magyarországon vérontás nélkül lett új élet, a trianoni határon innen pedig 1989 megváltó karácsonyában hasadt meg a hajnal, hogy a bátrak és ártatlanok vérből itt is megszülessen a várva-várt szabadság.

A húsz évvel ezelőtti temesvári népfelkelésről és romániai államhatalmi változásról nem mondok újat. Csupán az alapvető tényeket ismertetem, amelyeket a történelemhamisítás és a népbutítást jegyében sokan tagadnak vagy elhallgatnak. Tehát, ha tetszik, ha nem, Tőkés László akkori temesvári református lelképásztornak az államhatalmi és az azt kiszolgáló egyházvezetőségi önkénnyel való szembeszegülése adta meg a szikrát. A bátor híveknek és rokonszenvezőknek egy csoportja december 15-én a református paplak köré gyűlt, hogy tanúi legyenek a tervezett erőszakos kilakoltatásnak. A néma tiltakozás résztvevőinek száma egyre szaporodott, a következő napokban hatalmas rendszerellenes tünte-

téssé nötte ki magát, amely lángra lobbantotta Temesvárt és egész Romániát. Bár megpróbálták, a karhatalmi erők fegyverrel sem tudták elfojtani a népfelkelést. A hősi halottak száma 1311, a sebesülteké meghaladja a 3000-et. Sokan közülük december 22-e után, az új államvezetőség gyilkos felelőtlensége miatt váltak áldozatokká. Áldott legyen az emlékük!

Húsz év távlatából nem könnyű lelkesítően érezni és írni 1989 megváltó karácsonyáról. Talán csak azoknak sikerül, akik résztvevői voltak az akkori sorsfordító eseményeknek, vagy felszabadító élményként átélve örökre szívükbe zárták azokat a napokat. Ma oda kerültünk, hogy egyesek a népfelkelés valóságát teljesen tagadják. Mások „mindentudóan” sejtetik, hogy egyébről volt szó: tudjátok, a nagyhatalmak, a titkosszolgálatok, világátrendezési tervek mozgattak mindent és mindenkit – így okoskodnak. Vannak, akik azzal az együgyű véleménnyel sajnálnák le az egészet, hogy azelőtt „jobb” volt. A felsorolt véleményhordozóktól érdemes óvakodni, mert vagy haszonélvezői voltak a nacionál-kommunista rendszernek, vagy éretlenek és méltatlanok a szabadságra. Tény, hogy az új államvezetés kisajátította a népfelkelést, önmagát hitelesítő forradalommal alakította át, és eredményesen megvalósította a régi rendszer haszonélvezőinek érvényesülését az új rendszerben politikai és gazdasági téren egyaránt. Ezért nem került még nyilvánosságra az igazság 1989-ről, és talán ezért lehetünk valamennyire csalódottak. Ettől a lényeg változatlan: 1989 megváltó karácsonya nem a haszonélvezőké és nem a törthitűeké. Akik így érzik, karácsonykor biztosan nem felejtenek el imádkozni az áldozatokért és a szabadulásért. Mi tartozunk köztük!

UnitInfo

internetes ajánló

<http://books.google.com>

Aranyosrákosi Székely Sándor: Unitária Vallás' történetei Erdélyben. (Kolo'svárt, 1840)

Katechesis azaz keresztyén vallásra való tanítás: megy az Erdélyben lévő Unitária Ekklezsiák és Iskolák szükségére az Egyházi Főtanács által most ujonan kibocsáttott (Kolo'svártt, Nyomatott az ev. ref. Kollegium betüivel. 1854)

Kilépni a templom zártságából

*Elekes Botond Áronnal, a Magyarországi Unitárius Egyház főgondnokával
Czire Szabolcs beszélget*

Először néhány személyesebb vonatkozásra kérdeznék rá: kérlek, beszélj származásodról, családi hátteredről, felmenőidről, és említs néhány fontosabb dolgot, amit otthonról hozol!

Ha apai nagyapám, dr. Elekes Domokos egykori erdélyi unitárius főgondnok valamit „megkövetelt” négy gyerekétől, az nem volt más, mint az Elekesek unitárius hitének és felekezeti hovatartozásának – hogy úgy mondjam – feltétlen megtartása és továbbörökítése. Siménfalván a 18. században bizonyíthatóan letelepedett őseim, a siménfalvi Elekes család több unitárius papot és papnét, keblitanácsost, gondnokot és főgondnokot adott egyházunknak. Édesanyám római katolikus, anyai nagyapám evangélikus. Ha mindehhez hozzáveszem, hogy apai nagyanyámat, a híres székelykeresztúri Lengyel család sarját reformátusnak keresztelték és nevelték, akkor büszkén elmondhatom, hogy személyemben „kiteljesedett” a híres erdélyi ökumené. Na de, visszatérve a kérdéshez, a hitét nem elsősorban a templomban gyakorló Édesapám számára – és ezáltal természetesen számomra is – az unitarizmus sokkal több volt, mint vallás vagy felekezeti hovatartozás. A szűkebb családomban az unitarizmus gyakorlatilag életformát jelentett. Tanár Apám és tanítónő Édesanyám szinte semmit nem tiltott meg nekem, bármit megkérdezhettem, nem voltak tabuk, olyan dolgokról is meghallgatták véleményemet, amiről nem volt ildomos akkoriban beszélni vagy úgy vélekedni (azt is mondhatnánk, hogy lévén egyedüli gyerekük, elkényeztettek, de nem erről van szó). A morál olyan elméleti és valós határára is hagytak elmerészkedni, ahova a közösség értékrendje szerint már blaszfémia volt eljutni. Azt hiszem, ez az akkori Marosvásárhely szellemiségét is általában jellemezte. Drága

Apám páratlan türelemmel és végtelen szeretettel nevelt, hihetetlen derűvel élte meg az erdélyi magyarokért kamaszos indulattal és forradalmi hevülettel tenni akaró középiskolás, vagy a 40 centis hajú anarcho-liberális egyetemista koromat. A lényeg az volt, hogy bármennyire összevesztünk is, bármennyire megbántottam őket, tudtam, hogy mindig hazamehetek, és Ők ugyanúgy szeretnek. Mindig volt otthonom: Szüleim fiatalkorom legbiztosabb támaszát jelentették. Amit otthonról hoztam, az a szeretet dicsérete és hirdetése. Ebbe a képbe teljesen beleillik, hogy 13 éves koromban saját akaratomból – nem szülői kényszer hatására – mentem el konfirmálni (így kerültem az akkori marosvásárhelyi segédlelkész, Bálint-Benczédi Ferenc első konfirmandus csoportjába).

És a családon kívüli fontosabb hatások?

Szüleim mellett volt még néhány személy – többségükben tanár –, akik végső soron meghatározták személyiségem alakulását. Marosvásárhelyen nem a Bolyai Liceumba jártam, hanem a Papiu Liceum magyar tagozatára, ahol a magyarok kisebbségben voltak-voltunk. Hála a Gondviselőnek, első perctől megszeretett a város elmúlt negyven évének – véleményem szerint – legkiemelkedőbb és legeredményesebb tanára, Tökés András fizikatanár (Tökés László püspök bátyja). András, aki azóta is egyik legjobb barátom, egy olyan szellemi kört alakított ki maga körül, amely az oda bejutóknak egy életre meghatározta az identitását. Így lettünk szabadelvű hazafiak, a szociális kérdésekre érzékeny fiatalok (ma úgy mondanák, hogy baloldali értékek követői...), az alapvető emberi jogokat eszményítő, és azokért küzdő, a zsarnokság minden szegmensét elutasító debattőrök, az anyagi léttel

nem törődő, de ugyanakkor Borgest vagy Hamvast istenítő erdélyi magyarok. Szerettünk jókat enni és inni, nagyokat mulatni, nem szégyelltünk semmilyen munkát, és nem tekintettük szolgáltatásnak vagy áldozathozatalnak a másokon való segítést. Hát valahogy így lettem azzá, aki vagyok: fizikus, minisztériumi szakmai tanácsadó, két fiúgyermek apja, 24 éve boldog házasságban élő férj és magyar unitárius.

Kedvenceid: sport, zene, művészet, étel?

Kisgyerek koromtól versenyszerűen úsztam, majd vízilabdáztam (behívtak a korosztályos válogatottba is). Mindig imádtam olvasni, és lételemem volt a zene. Ha valami hiányzik az életemből, az a szabadidő, amit olvasásra és zenehallgatásra tudnék szánni. Családom tagjai és jómagam is nagy gourmet-k vagyunk, mindig nagyon tudtunk örülni a húsvéti báránycombnak és egy pohár vagy palack bornak. A családi ebédeknek és vacsoráknak mindig volt egyfajta szakralitása; mindig hálásan gondoltunk Urunkra, hogy az nekünk akkor általa megadatott.

Hogyan kerültél Magyarországra, milyen állomásokon haladtál át?

1985-ben a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem végzős fizikusaként a ceauşescui beolvasztási állampolitika gyakorlatának elszenvedőjeként egy – vagy pontosabban két – észak-moldvai település iskolájában jelölték ki a tanári állásomat. Rövid gondolkodás után megtagadtam az állás elfoglalását. Szüleim ebben is maximálisan támogattak, és hazaköltöztem Marosvásárhelyre. Négy éven keresztül magántanár voltam, több tíz tanítványom sikeresen felvételizett a XI. osztályba, illetve sokan közülük felvételt nyertek külön-

folytatás a 8. oldalon

Kilépni...

folytatás a 7. oldalról

böző műszaki, orvosi és más egyetemekre. 1986 nyarától egy nagyszerű román ember segítségének köszönhetően a megyei kórházban segédmunkásként is alkalmaztak, tehát hivatalos munkahelyre is szert tettem. Dél előtt kórház, délutántól késő estig tanítás. Akkor szoktam meg azt, hogy a reggel hétkor felvett cipőmet este tíz óra körül tudom lehúzni... Ez a fajta „kettős élet” hosszú távon tarthatatlan volt, akkori élettársamat – ma már feleségemet – frissen végzett orvosként közben „kihelyezték” Moldvába, emiatt úgy döntöttünk, hogy áttelepedünk Magyarországra. 1989 szeptemberében, a dühöngő

zsarnokság végkifejletének utolsó előtti órájában hivatalosan áttelepedtem Magyarországra.

Hogyan mélyült el kapcsolatot az Unitárius Egyházzal?

Áttelepedésemet követően, gyakorlatilag azonnal felkerestem és „beiratkoztam” a Budapesti Unitárius Egyházközségbe. Az 1990-ben és 1991-ben született fiaimat az akkori püspök, Huszti János keresztelte meg. Nagyobb ünnepeinken részt vettem az istentiszteleteken, ahol annak idején sok olyan „furcsasággal” szembesültem, ami számomra, erdélyi unitáriusnak nehezen volt értelmezhető (itt különösen az ún. kispoharas úrvacsorára gondolok). Folyamatosan kaptam a különböző egyházi hírlveleket, illetve Édesapám unokatestvérének, dr. Murvay Sámuelnek főgondnokká választását követően az egyház belső működésének körülményeiről is értesültem. 2001-ben Nagybátyám javaslatára a Főtanács tagjává választottak, részt vettem Rázmány Csaba püspök első megválasztásában. 1998-tól civil foglalkozásomból adódóan gyakran találkoztam az Erdélyi Unitárius Egyház vezetőivel, dr. Szabó Árpád püspökkel, András György és Gyerő Dávid előadótanácsosokkal stb. Azt gondolom, annak idején sok olyan ügyben tudtam segíteni, ami magyarországi segítség nélkül nem, vagy szerényebb formában valósult volna meg. Ezekben az években gyakorlatilag kéthetente megfordultam Erdélyben, ha tehettem, mindig megkerestem az erdélyi unitarizmus egyik állócsillagát, Kolcsár Sándor esperest, Sanyi bácsit. Összefoglalva: egyházzal az átlagosnál intenzívebb volt az informális és formális kapcsolattartásom.

Hogyan lettél főgondnok?

2005 tavaszán Rázmány Csaba azzal a számomra meglepő kéréssel keresett meg, hogy vállaljam el a főgondnoki jelöltséget. Öszintén szólva megpróbáltam lebeszélni a kéréséről. A történet, amelynek részleteit terjedelmi okok miatt e helyen nincs lehetőségem ismertetni, végül is úgy végződött – vagy kezdődött –, hogy egy viharos zsinat 2005 áprilisában a Magyarországi Unitárius Egyház főgondnokává választott.

Melyek voltak a főgondnokság fontosabb tapasztalatai?

Megválasztásomat követően azonnal elkezdtem a Magyarországi Unitárius Egyház mint intézmény összes kérdéskörének, ügyeinek és feszültségeinek alapos feltárását és beható megismerését. Nem voltak illúzióim, gyakorlatilag azzal szembesültem, amire számítottam. Ami meglepett, és amit a mai napig nem tudok elfogadni, az a közönségen belül – elsősorban a lelkészek körében – tapasztalt egymásnak-feszülés, gyakran háborúskodás. Látni kell, hogy a Magyarországi Unitárius Egyháznak mint intézménynek gyakorlatilag húsz éves múltja van. A szűkös anyagiak nem tették lehetővé egy professzionális egyházi hivatal felállítását és működtetését, ami számtalan kérdés megoldását „a szőnyeg alá söpörte” vagy akadályozta. Úgy szoktam fogalmazni: ha egy Magyarországon élő unitárius kizárólag az egyházi szertartások alapján ítéli meg az egyházat vagy egyházközséget, akkor többnyire mindent rendben talál. Ha azonban választott tiszttségviselőként a részletek után is érdeklődik, a háttérbe jobban belelát, akkor sok minden számára nem tetsző dologgal is találkozhat.

Leginkább mit találtál visszásnak?

Civil állásomban szerzett vezetői tapasztalataimat használva már az első perctől arra törekedtem, hogy átlátható működést és mindenki számára hozzáférhető, demokratikus döntési mechanizmusokat honosítsak meg. Erre különösen nagy szükség volt, ugyanis az egyház alaptörvénye számos ellentmondást és pontatlanságot tartalmaz, gyakorlatilag nincsenek tematikus szabályzatok, az „így szoktuk mi csinálni” – az Alaptörvényben foglaltakkal sokszor ellentétes – szokásjoga volt a szabály. Akik az elmúlt négy és fél évben megkedveltek, azok többnyire emiatt tették, akik pedig ellenségeim lettek, azok – majdnem kizárólag – ugyancsak ezért váltak azzá.

Legfőbb szinten az Egyháznak két vezetője van: a püspök és a főgondnok. Hogyan befolyásolta Rázmány Csaba hosszas betegsége a munkamegosztást?

A püspök betegsége miatt sokkal több feladat megoldása hárult rám. Képviseltem az egyházat az állam legkülönbözőbb hatóságai és

vezetői előtt, írtam és elszámoltam pályázatot, összeállítottam a költségvetéseket, korrektúráztam emléketőket és meghívókat, de szerveztem könyvbemutatót is stb. Mindig arra törekedtem, hogy plebejus és puritán főgondnoka legyek a közösségnek, semmilyen munkát nem tartottam rangomon alulinak.

Általában nézve mennyire tud a jelenlegi egyházkeretben érvényesülni a világi vezető?

Meggyőződésem, hogy egyházunk életében, a legkisebb falusi egyházközségtől a zsinatig, a közoktatási intézményeinktől a szociális-karitatív hálózatainkig minden helyszínen kiemelkedően fontos a világi személyek aktív közreműködése. Ezt nem csupán azért gondolom így, mert egyházunk alaplogikájának, a presbiteri egyházi modellnek ez az egyik sarokpontja, hanem azért is, mert meggyőződésem, hogy a 21. század

kihívásaira másként nem tudunk korszerű és használható válaszokat adni. Látni kell, hogy a püspök nem lehet ingatlanszakértő, nem kell jogtudornak lennie, nem érthet a közbeszerzési eljárásokhoz stb. A gyülekezeti lelkész sem lehet árajánlatokat mérlegelő gazdasági szakember, költségvetéseket összeállító közzgazda, de mondhatnám, hogy villanyszerelő vagy akár kőművesmester sem. Mindenkinek azzal kellene foglalkoznia, amihez a leginkább ért. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy nagyon kevés olyan világi van, aki hitbuzgalmából szabadidejében, heti rendszerességgel részt vesz valamelyik intézményünk működtetésében. Az egyházközségek presbitériumainak, de mondhatnám a különböző egyházi főhatóságok tagjainak többsége a mindennapi munkájából fakadó terheltsége miatt a szó szoros értelmében nem látja el azt a feladatát,

amelyre megválasztották. És akkor gyakorlatilag a kör bezárult: a lelkész igenis árajánlatokkal és vállalkozókkal kell hogy babráljon ahelyett, hogy családokat látogatna vagy az ifjúsági mozgalmat szervezné stb. Ott, ahol megvannak azok a világiak, akik tehermentesítik a lelkészt, ott a hitéleti szolgálat is sokkal eredményesebb és elmélyültebb. Beszélhetnénk még a lelkészi intézmény társadalmi beágyazottságáról és presztízséről, a világi tisztségviselők ettől jóval elmaradó társadalmi megítéléséről, de ez a kérdés túlmutat a beszélgetésünk keretein.

Összefoglalva: intézményeink életében és munkájában nélkülözhetetlenek a világiak. Csak egyelőre nem látom – tisztelet a ritka kivételnek! –, hogy hol vannak. Egyházunk egyik legnagyobb jövőbeli feladatának gon-

folytatás a 10. oldalon

Ők, a templomszépítők

Csodálattal és elismeréssel írom le a szójátékot: ŐK, a templomszépítők. Ők, akik a nyári vakációzások idején is hűséggel közmunkáztak, és az őszi folyamán is odaadón dolgoztak! Le az összes kalapokkal előttük, megérdemlik, bár nem az elismerésért tették!

Áldozatos tevékenységük nyomán további látható eredményekről adhatunk számot: júliustól már villanyáram-hálózat is van az imádság házában; majd – korábbi kapcsolatfelvételnek köszönhetően – egy marosvásárhelyi ipari alpinista érkezik, és kezdődik a toronysisak és a -gomb javítása és festése, „unitárius kézből”. Az iklandi keblitanácsos és építkezési vállalkozó a felmérést követően állványra küldi munkacsoportja tagjait; a csinos épületet újraöltöztetik: fényes-szürke „lábbelit”, barna zsebes fehér „szövetkosztümöt” visel most Isten dicsőségére. Eddig nem volt illemhely az épület mellett, mostantól ez is van, nem kell a szomszédba bekérezkedni.

Alig fejezem ki elismerésemet a keblitanács példás hozzáállása miatt, máris folytatják a közmunkát: augusztusban a templom belső bútortáza részleges javítását és teljes festését végezték el, kellemes barna színt adva a padoknak, szószéknek, az úrasztalának, a harmóniumnak, a karzatnak, a palást-tároló szekrénynek. Ismert ernyei fafaragó alkotásai kerülnek illő helyükre: a szószékre bibliatartó, úrvacsorai kehely, búzakalász, szőlőgerezd, az adományozás helyére persely. Tűző napon készül a fásszín, mert erre is már régóta szükség volt. Férfiak és nők együtt közmunkáznak. Szeptemberben már új ajtókilincseken kezük nyoma, a kerítés és kapuk javítását, tisztítását és festését tervezik. Az újravakolás sem ma-

radhat el. Októberben mindezeket már „kipipálhatjuk”. Október 16-án a Székelykálból, lelkészi értekezletről hazafele utazó püspök, a főjegyző-esperes, a teológiai oktató és lapszerkesztő megállnak az újjászülető templomnál. Köz munkázó lelkes egyháztagek fogadják, arcukról öröm sugárzik. „Már most olyan e templom, mint egy szép kis ékszer, hát még milyen lesz, amikor sikerül teljesen felújítani! Adjon Isten további áldásos munkát!” – mondják a kolozsváriak, és a nagyernyei templomszépítőket ez is előbbrelépésre készíti. Hisz egyéni és közösségi fejlődés terén időnként szükséges a „fentről” érkező elismerés kifejezése.

Az október végén tartott keblitanácsi gyűlésen már a templomi fűtésrendszer infravörös melegítővel való biztosítása ügyében születik határozat. Novemberben az asszonyok vállalják, hogy a szószéket, az úrasztalát, a padokat, a karzatot új varrottásokkal ékesítik. A templomszépítés nemes feladata különböző élethelyzetben levő embereket készítet jókedvű együttműködésre: boldog párkapcsolatban élőket és hitvestársát elvesztett, nagyra nőtt gyermekeire büszke, unokái nevelését is segítő nagyszülőt, felnőtt gyermekét nemrég temető szülő, jövő évi konfirmációra készülő fiára büszke édesanyát. Ők folytatni kívánják azt, amibe belekezdtek. Nagy bizalomnak és tekintélynek örvendő lelki vezetőjük, tette kész, munkás új gondnokuk, szorgalmasan író jegyzőjük, precíz nyilvántartást vezető pénztárosuk, közérdekben jóra gyorsan kapható keblitanácsosaik egybehangolt vezetéssel készülnek a 2010-ben esedékes 100. évforduló méltó megünneplésére.

Ünnepibb lehet – és legyen is! – 2009. évi adventjük és karácsonyuk!

P. T. Sz.

Kilépni...

folytatás a 9. oldalról

dolom a szóbanforgó testvéreink mielőbbi integrációját mindennapjaink életébe.

Milyen kezdeményezésekre, eredményekre vagy büszke?

Az elmúlt években sok egyszerű dolog történt a magyarországi unitáriusok életében. Sikerült teljesen felújítanunk a kocsordi és a debreceni templomot és parókiát, illetve az idén elvégeztük az egyik legszebb kárpát-medencei unitárius templomunknak, a hódmezővásárhelyinek a belső felújítását. Már 2006 elején elfogadtuk az egyház alkalmazottjai öregkori ellátását segítő támogatási rendszerünket (önkéntes nyugdíjpénztári tagság támogatása). Jó érzéssel gondolok a Nyikómenti árvíz utáni adománygyűjtésre is: 2005 őszén az elmúlt évtizedek legjelentősebb magyarországi unitárius adománya gyűlt össze az erdélyi árvízjárat elszünetelt testvéreink megsegítésére. Az elmúlt évek mindegyikében az inflációt jelentősen meghaladó béremelést tudtunk biztosítani a lelkészek és a világiak számára. Az előbbi eredmények nyilván nem egyszemélyes megvalósítások. Igazán büszke arra vagyok, hogy azokat, akik megválasztásom idején bizalmatlanok voltak velem szemben, főgondnoki szolgálattal, a mindennapi munkámmal meg tudtam nyerni. Büszke vagyok, hogy teljesebbé tettem egyházunk belső demokráciáját, hogy többnyire pacifikálni tudtam életünket.

Ki legyen főgondnok és miért?

Az vállaljon főgondnokságot, aki képes rendszerességgel akár heti húsz órát az egyházért dolgozni. Nyilván ez csak a szükséges, de nem elégséges feltétele a szolgáltatnak. Nem árt, ha markáns jövőképe van az egyházzal, jóteknony hatású, ha vezetői tapasztalatai vannak, de kifejezetten szükségesnek tartom, hogy a saját érdekei fölé tudja emelni a közösség érdekeit. Késznek kell lennie a legkülönbözőbb próbatételekre és áldozathozatalokra. Hogy miért? Azt gondolom, ezt ki-kimaga kell hogy eldöntse. Én az általam meg nem ismert Nagyapám emléke miatt vállaltam a kihívást.

Melyek az egyház főbb erősségei és gyengeségei – főgondnoki szemmel?

Egyházunk legfőbb erősségét hitéletünk tisztaságában és üzeneteink korszerűségeiben látom. Rohanó világunkban egyre többen keresik azt a közösséget, ahol nem számon kérik, ahol szeretettel veszik körül felebarátai, ahol érthető számára a szövekről elhangzó üzenet. Nagyon sok barátom keresett meg, hogy szeretne gyülekezeteink valamelyikéhez csatlakozni, többen vannak olyanok, akik adójuk 1%-át annak ellenére is nekünk ajánlják fel, hogy más felekezethez tartoznak. Meggyőződésem, hogy amennyiben az elkövetkező években egyházunk „ki tud jönni a templomainkból”, tehát a társadalom szélesebb rétegei számára az élet különböző területeiről meg tudja fogalmazni az unitárius üzeneteket, egyre több hívünk lesz. Ezek az üzenetek nyilván a krisztusi szeretetben és a magyar identitásunkban kell hogy gyökerezzenek. Egyik szegmens sem hiányozhat. Az unitárius lelkészek abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy szolgálatuk során gyakorlatilag minden igaz gondolatot hirdethetnek. Nincsenek rákényszerítve arra, hogy hazudjanak, minden lehetőségük megvan arra, hogy hitelesek legyenek. Ezt a lehetőséget, „aki életének utolsó órája szerint él” (Tamási Áron) nagyban kamatoztatni tudja a közössége javára. Az előbbieket alapján soha nem értettem, hogy a szekularizált világunkban, amikor nap mint nap azt látjuk, miként esnek szét, törnek darabokra családok és közösségek, miként lehetséges, hogy a testvéregyházaink állandóan stigmatizálnak bennünket és megkérdőjelezzik kereszténységünket. Azt gondolom, hogy ha valamiben kiteljesedhet Jézus tanítása, akkor az nem más, mint a magyar unitarizmus.

Az utóbbi időben az erdélyi és a magyarországi egyházak szervezeti egyesítésének elkötelezett munkása vagy. De, ha jól tudom, nem voltál mindig „egyesüléspárti”. Mi változott meg?

Tisztázzuk a kérdést! Én az egyesülést – pontosabban fogalmazva a magyar unitáriusok egységét – kezdettől fogva két, jól elkülöníthető megközelítésből vizsgáltam. Az első a hitéleti, hitelvi, a második az ezekhez szorosan kötődő egyházi tevékenységek optikája. Mindig azt hangsúlyoz-

tam, hogy a magyar unitáriusok kizárólag Dávid Ferenc hitelveit és az abból fakadó egyházi gyakorlatokat követhetik. Ez azt jelenti számomra, hogy a budapesti istentisztelet formája nem lehet más, mint a siménfalvié: ugyanabból az énekeskönyvből kell énekelnünk. A keresztelesek, a konfirmációk, az esküvők ugyanazon liturgiák alapján kell hogy megvalósuljanak. De tovább megyek: a lelkészek képzése és továbbképzése kizárólag a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben történhet, az unitárius ifjúsági mozgalom munkaterülete a teljes Kárpát-medence, a szociális-karitatív és közművelődési unitárius munka ernyőit Erdély és Magyarország egésze felett kell kibontani. Ezzel azt akartam példázni: meggyőződésem, hogy nincs két magyar unitarizmus, csupán egy. Úgy gondolom, aki ezzel nem ért egyet, vagy aki ezt tagadja, nem érti a lényegét.

A másik megközelítés az intézményi keretek vizsgálata. 2005-ben úgy láttam, hogy az erdélyi és a magyarországi egyházak párhuzamos intézményi struktúrával jól működhetnek. Akkoriban úgy gondoltam, hogy az intézményi egységet egy új, a két egyház intézményi struktúráját összefogó közös főhatóság felállítása jelenítené meg – ezt én generális konventnek neveztem –, továbbá a két egyház alaptörvényének teljes formai és tartalmi azonossága (nyilván a magyarországi bizonyos intézmények, például az egyházkörök kimaradtak volna, ugyanis ez Magyarországon indokolatlan lett volna). A generális konvent jogállása, összetétele és működése azonos tartalommal jelent volna meg mindkét alaptörvényben. Itt jegyzem meg, hogy tudomásom szerint nagyjából hasonló megoldással éltek a magyar reformátusok. Ezt a javaslatomat 2005 őszén a két egyház elnökségeinek közös – formális – ülésén előadtam és emlékeztetőben rögzítettük. És aztán nem történt semmi.

Az azóta eltelt évek tapasztalatai azonban egyértelművé tették számomra, hogy az előbbi intézményi megoldás a magyarországi unitáriusok szempontjából nem elégséges, ezzel a megoldással nem jutunk tartalmi szempontból előbbre. Így jutot-

tam el az egységes Magyar Unitárius Egyház eszményéhez.

Ha jól értem, itt többről van szó, mint két meglévő intézményi struktúra formális egyesítéséről.

Ahhoz, hogy a magyar unitáriusok teljes hitéleti, hitelvi és egyéb tevékenységeinek szervesült egysége megvalósuljon, a kárpát-medencei unitáriusok sürgősen létre kell hogy hozzák a Magyar Unitárius Egyházat. Én nem egyházegyesítésben gondolkodom, annál többről volna szó. A Magyar Unitárius Egyház a már kö-

rüljárt teljes egység megtestesítése mellett egy új, a 21. század kihívásaira és külső környezetére válaszolni tudó egyházi struktúrákat (hatóságokat és intézményeket) szabályozó alaptörvény alapján kell hogy működjön. Úgy gondolom, nem csupán arról van szó, hogy az Erdélyi Unitárius Egyház jelenlegi hatóságai és választott tisztségviselői kiegészülnek majd a magyarországi képviselőkkel, ennél előbbre kell hogy jussunk. Ki kell találnunk a döntési mechanizmusok korszerűsítését, a hatóságok

összetételét és hatáskörét, pontosítani kell a választott tisztségviselők feladatkörét stb. Tisztában vagyok azzal, hogy ez egy hatalmas feladat, de muszáj lesz belevágni. Még akkor is, ha sokak ellenállásába ütközünk a megszokott pozícióik féltése miatt. Ez nemcsak a magyarországi, hanem az erdélyi unitáriusok érdeke is.

Ebben a meggyőződésben megnyire meghatározó Trianon gyalázatának lemosási szándéka?

folytatás a 12. oldalon

Benkő Enikő (1962–2009)

2009. november 11-e, szerda este háromnegyed hat. Indulok kóruspróbára. Tarsolyomban két fényképalbum, krónikás füzetem: tíz év emlékei.

Öt perc múlva hat, betérek templomunk kapuján, majd a tanácssterembe, ahogy már annyiszor. Elkéstem? Már mind az ötvenen ott vannak. Síri csend. Köszönés, halk suttogás. Leülök a megszokott helyemre. A karnagy eddig mindig pontosan érkezett.

Hol késel, Enikő? Itt van férjed, Jenő, két lányoddal együtt. Hat óra, itt vagyunk mind. Enikő, hallod?

Ott fent, a csillagok között, halod-e?

„Bach Szép csillagát vegyék el... – folytatnád a próbát. – Jó... lesz, lelkecském...”

Csillag voltál, ránk ragyogtál, neveltél minket bölcsen, halkan, arcod, kezéd mozdulatával, tehetséged, hangod, mosolyod által. Mennyi jókedv, derű volt e családi hangulatú próbákon! Megtanítottál Istent dicsőíteni dalban. „Figyeljünk hangunkra, de figyeljünk társunkra, egymásra is!” – szóltál. Körülnéztél, s már tudtuk, hogy névsorolvasást tartottál. Hiányzik valaki „igazolatlanul”? – Te hiányzol Enikő, és fáj a hiányod.

Gyászolni, siratni, emlékezni gyűltünk össze ezen a szerda este. Egy nappal azután, hogy utolsó utadra kísértünk, családod, rokonaid, munkatársaid, tanítványaid, zenész- és dalostársaid, tisztelőid, a nagyszámú gyászoló gyülekezet. Ko-

porsód mellett elnémult daloláshoz szokott ajkunk, nevünkben is búcsúzott lelkészünk, Kovács István, őszinte, megrendült hangon, meghatóan, szépen, felemelően szólt hozzád, Istenhez, hozzánk.

Rendhagyó kóruspróba: Gazdag Géza felolvassa a halálhíredre érke-

zett leveleket, amelyek Kiskunhalasról, Fótról, Csólyospálosról, Utrechtből, az óceánon túlról hozták a tisztelet, a szeretet és sajnos immár a részvét érzését.

Samu bácsi bekereteztette fényképed, a dalárdás szekrényünkre függesztettük ki, Edit egy nagyított, bekeretezett fényképet hozott, ami termünk falára került. Figyelsz ránk, tudjuk.

Méltó emléket akarunk állítani neked Balázs Anti bácsi kopjafája,

neved fennmaradása által és... azáltal, hogy nem adjuk fel, folytatjuk megkezdett munkádat. Könnyes elszántsággal fogadjuk, hogy megőrizzük a ránk hagyott legfőbb örökségedet: az együvé-tartozást. És amikor majd a mindent meggyógyító szeretet a fájdalmat elfödi a szép emlékek leplével, újra dalolni fogunk. Tudjuk, hogy Te is ezt szeretnéd.

„Most nem tudunk dalolni, egyszer majd, ha mégis, / hozzád is elér majd, hozzád, fel az égig, / csengőn, szépen szólón, ahogyan szeretted, / tisztán, miként őriz Téged a szeretet.” (alkalmi vers részlete, elhangzott a nyitott sírnál)

Benkő Enikő Etédéről indult. Református és unitárius szülők gyermeke volt, őt reformátusnak keresztelték. A szülőfalui elemi iskola két osztálya után Marosvásárhelyre került. A Művészeti Líceumban tanult, csellózott. Érettségi, majd munkavállalás következett; ének, tánc, tállalkozás későbbi férjével, Jenővel... A Vadrózsa együttesben táncolt, zenélt. Feleség és családanya lett, majd 1990-ben csellótanár a sepsiszentgyörgyi művészeti líceumban. Zene-pedagógiai röiskolai oklevelet szerzett Brassóban 1997-ben. A mára európai ismertségre szert tett Vox Humana kamarakórusban énekelt, nem egyszer Szilágyi Zsolt kísérettel, nem egyszer Szilágyi Zsolt kísérettel, nem egyszer Szilágyi Zsolt kísérettel karmestere volt, a Georgius zenekarban szólamvezető. 1999. május 19-e óta a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség kórusát vezette.

**Ferenczi Mária-Magdolna,
Gazdag Géza**

Kilépni...

folytatás a 11. oldalról

Megoldási javaslataimat a tapasztalatok, a jövőbe nézés, és nem a historizálás határozták meg. A Trianon előtti állapotok visszaállítása azért ábránd, mert azóta unitárius szempontból is megváltozott a világ. A 20. század elején például Magyarország jelenlegi területén az unitáriusok száma egy-két ezerre volt tehető, ma tizenöt-húszezerre becsülhető a ma-

gyarországi közösség híveinek száma. Ezzel szemben Erdélyben ellentétes irányú folyamat zajlott le (ami nyilván szorosan összefügg az előbbivel). És még sok más szempontot említhetnénk. A Magyar Unitárius Egyház megvalósítása nyilván szimbolikusan is sok mindenre lesz gyógyír, de Trianon gyalázatát nem tudja orvosolni. Azt nem is lehet.

Az egyesülést bizalmatlanul fogadják vagy azt nem támogatók gyakran a lehetséges negatív következményekre

hivatkoznak. Véleményed szerint milyen előnyökkel és hátrányokkal járhatna az egyesülés?

Balácsi László főjegyzővel és sok más unitáriussal közösen úgy gondoljuk (előterjesztés formájában az EKT 2009. november 7. ülésére közös javaslatunkat beterveztettük), hogy a Magyar Unitárius Egyház létrejötte a magyarországi unitáriusok szempontjából az alábbi, azonnali előnyökkel járna: A Magyar Köztársaság (és Románia) állami vezetői és hivatalai

Nagyvilág

Az Avantgarde Szociológiai Központ felmérése a romániai templomlátogatásról. Négy romániai lakos közül csak egy megy el templomba hivatalos ünnepek alkalmával, a lakosság 20%-a pedig hetenként látogatja az istentiszteleteket. A felmérés azt is kimutatja, hogy a lakosság 17%-a havonta egyszer megy templomba, míg 7%-a sohasem. Romániában az erdélyi emberek vallásosabbak, hiszen hetente 23% látogatja meg Isten házát. Természetesen az idősebb emberek „vezetnek”, 26%-uk hetente, 22%-uk csak az ünnepek alkalmával, 17%-uk hetente egyszer megy templomba. A fiatalok 26%-a húsvétkor és karácsonykor, 14%-uk hetente, 13%-uk havonta egyszer. (ziare.com)

Hivatalos ünnep lett Romániában az apák napja. Az apák napjának a bevezetését – az egyenjogúság jegyében – még a tavaly javasolta egy civil szervezet. Az apák érdekeit felkaroló szervezet elsősorban azért harcol, hogy az elvált szülők törvény által szabályozottan, közösen nevelhessék gyermekeiket. Ezentúl május első vasárnapján az apák napját ülhetik meg a családok. Egy héttel később az anyák előtt fejezheti ki mindenki tiszteletét, ugyanis a hónap második vasárnapja lesz az anyák napja – eddig hivatalosan ez utóbbi ünnep sem létezett. Az ünnepnapok bevezetése inkább csak szimbolikus jelentőséggel bír, az esetleges munkaszüneti nap szóba sem került, hiszen a törvényalkotók eleve vasárnapra tűzték ki a két ünnepet. (mti)

Csűry Istvánt választották a Királyhágómel-leki Református Egyházkerület püspökévé. Az egyházkerület választó közgyűlése a korábbi helyettes püspököt választotta egy évre az egyházkerület élére. A választáson három jelölt indult, Csűry István 68, Mikló Ferenc nagyszalontai lelkész, bihari esperes 14, Józsa Ferenc aradi lekipásztor 3 szavazatot kapott. Tökés László júniusban mondott le püspöki tisztségéről, miután európai parlamenti

képviselővé választották; ezután lett Csűry István a helyettes püspök. Csűry még helyettesé választása idején jelezte, feladatának tartja az egyházkerületben Tökés László vezetése idején elindult átvilágítás folytatását. Ennek az a célja, hogy a román kommunista titkosszolgálat, a Securitate Irattárát Vizsgáló Bizottság (CNSAS) dokumentumai alapján kiderüljön, kik voltak besúgók az egyházban a rendszerváltás előtti évtizedekben.

„Döbbenetes fegyverletétel a jövő előtt” (Hankiss Elemér) Megrázó adatokat publikált Manchin Róbert, a Gallup Europe igazgatója a társadalmi közérzetről. A Gallup WorldPoll reprezentatív mintán, 120 országban tett föl kérdést arról, milyennek látják jövőjüket – pontosabban életüket öt év múlva – a világ társadalmi. Mivel Romániában nem volt felmérés, a minket is érintő Magyarországot nézzük. A felnőtt lakosság 34,2%-a tartja a maga jövőjét reménytelennek vagy szinte reménytelennek. Egyedül Zimbabwében látják az emberek sötétebbnek a jövőjüket (40,3%). Ukrajnában, Lettországon, Portugáliában 20%, Lengyelországban 10% körül mozog azok aránya, akik ennyire nem bíznak a jövőjükben. A kifejezetten pozitív jövőképpel rendelkező országok: Németország (7,5%), Belgium (3,3%), Ausztria (3%), az USA (2,2%), Dánia (0,8%) és Hollandia (0,6%). A derűs jövőt látók világ bajnoka: Norvégia, ahol a felnőtt lakosságnak mindössze 0,5%-a látja sötétnek a jövőjét.

Azt, hogy 1993-ban és 2000-ben is az alsó harmadba került Magyarország, még megpróbálhattuk volna a magyar társadalom állítólag hagyományos borulásátával magyarázni. De a mostani gyászos adatokat már nem lehet ilyen egyszerűen elintézni – mondja Hankiss Elemér szociológus-újságíró. Haiti (35,5%), Burundi (35,5%), Pakisztán (34%) és Togo (31,5%) van Magyarországgal egy társaságban. (hvg.hu)

• Összeállította KBZ •

Az Egyházi Képviselő Tanács 2009. október 9-én Kolozsváron tartott ülésén hozott határozatok

(kivonat az ülés 725/2009 szám alatt iktatott jegyzőkönyvéből)

Az EKT ülése 32 tag jelenléte által határozatképes volt. Két személy (Farkas Emőd, Czibalmos Kozma Csaba) hiányzását az elnökség utólagosan igazoltnak minősítette, egy személyét pedig (Sztranyiczki Szilárd) igazolatlanak.

0. tárgy: Napirend előtti határozatok

– 88/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta az Elnökség által javasolt tárgysorozatot.*

– 89/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta a jegyzőkönyv hitelesítésére javasolt személyeket (Asztalos Klára, Székely Kinga Réka, dr. Kovács Sándor).*

Napirend előtt Kovács István közügyigazgató ismertette az egyházi hatóságok ülésszabályzatának azon részeit, amelyek az EKT üléseinek lezajlására vonatkoznak. Ugyanakkor kifejtette az Elnökség gyakorlati javaslatait az ülésezés hatékonyságának növeléséért, amit a jelenlevők tudomásul vettek.

1. tárgy: Jelentés az Egyházi Főhatóság közigazgatási munkájáról

– 90/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta az Egyházi Főhatóság közigazgatási munkájáról szóló jelentést.*

2. tárgy: Lelkészképzés a PTI Unitárius Karán: jelentés az I. évfolyam felvételi vizsgájáról; jelentés az őszi vizsgákról; jelentés a mesteri felvételi vizsgáról; ösztöndíj-javaslatok a 2009–2010-es tanév I. félévére

a.) Gyerő Dávid előadótanácsos az előre kiküldött jelentéseket kiegészíti egy fejleménnyel: Keresztes Zsolt sikeresen felvételizett teológiai hallgatójelölt vizsgalépten, így a Protestáns Teológiai Intézet unitárius tanári kara a felvételi eredmények szerinti soron következő jelöltet, Bányai Attilát kérte meg, hogy töltsen be a megüresedett hallgatói helyet.

– 91/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara I. évfolyamának felvételi vizsgájáról szóló jelentést és a tanári kar intézkedését.*

b.) – 92/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán szervezett őszi pótvizsgákról szóló jelentést.*

c.) – 93/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán szervezett mesteri tanfolyam felvételi vizsgájáról szóló jelentést.*

d.) – 94/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta az Elnökség javaslatát a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán tanuló diákok 2009–2010-es tanév I. félévi ösztöndíjazására vonatkozóan. Eszerint a 2009–2010. tanév I. félévére vonatkozóan nem lesz ösztöndíj-emelés.*

3. tárgy: Lelkésztojábbképzés: jelentés a 2009. júliusi lelkészsképző vizsgáról

– 95/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta a jelentést.*

4. tárgy: Szabályzat a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán (PTIUK) szervezett unitárius magiszteri képzés egyházi gyakorlatáról

Gyerő Dávid előadótanácsos ismerteti a szabályzat tervezetét, amihez egy-egy kiegészítést, illetve törlést javasol:

– a megállapodást negyedik félként a PTIUK képviselője is ellenjegyzí;

– a tervezet mentorról szóló 5/c. pontjának harmadik bekezdését törlésre javasolja: „felelős a magiszteri tantervben, illetve más szabályzatban lefektetett együttműködési, felügyeleti, illetve jelentéstevési kötelezettségek kivitelezéséért”;

Szabó László a tervezet 5/c. pontjának második bekezdésében a következő változtatást javasolja: „adó- és járulékmentes ösztöndíj” helyett: „ösztöndíj”.

– 96/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *A három módosító indítvány egyenkénti egyhangú megszavazása után az EKT 5 tartózkodással elfogadta a szabályzat módosított változatát.*

5. tárgy: Az Erdélyi Unitárius Egyház egyetemi bentlakásának működési szabályzata

– 97/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 2 tartózkodással és 2 ellenszavazat mellett elfogadta az előterjesztett javaslatot, amelynek hatályossága 2010. június 30-ig terjed, azonban már az EKT 2010. évi első ülésén elő kell terjeszteni a módosítását.*

Az Unitárius Lelkész Országos Szövetsége (ULOSZ) beadványának megtárgyalása következett, amelyben azt kérvényezték, hogy a lelkészgyermeknek az egyházi bentlakásba való felvétele hivatalból, pályázat nélkül történjék; továbbá, hogy a lelkészgyermekre ne vonatkozzék a 4 éves időkorlát.

– 98/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 11 támogató szavazattal, 7 ellenszavazat mellett és 2 tartózkodással elhalasztotta az ULOSZ kérésével kapcsolatos határozathozatalt, a beadványtevőt pedig a kérés pontosítására kérte.*

6. tárgy: A Starr King ösztöndíjhoz való hozzáférés módosítására tett javaslatok

– 99/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 11 támogató szavazattal, 4 tartózkodással és 2 ellenszavazat mellett elfogadta Pap Mária javaslatát, ami szerint a Starr King ösztöndíjat ne csak egy személy, hanem egy pár (a házastársak) vehessék igénybe.*

– 100/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 8 ellenszavazattal és 3 tartózkodással, 8 támogató szavazat mellett elutasította a Lelkészképző Bizottság azon javaslatát, amely szerint a Starr King ösztöndíjat a magiszteri képzésben részt vevő gyakorló teológiai hallgatók is igénybe vehessék.*

7. tárgy: Jelentés az elnöki elintéztett valláserkölcsei nevelési ügyekről

– 101/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta a valláserkölcsei nevelési ügyekről szóló jelentést.*

8. tárgy: Jelentés az elnöki elintéztett oktatási ügyekről

– 102/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadta az oktatási ügyekről szóló jelentést.*

9. tárgy: A Valláserkölcsei Nevelési (VEN) Bizottság 2009. október 8-i ülésének jegyzőkönyve

– 103/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag tudomásul vette a VEN Bizottság 2009. október 8-i ülésének jegyzőkönyvében foglaltakat.*

10. tárgy: Az Oktatási Bizottság 2009. szeptember 18-i és október 9-i ülésének jegyzőkönyve

– 104/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag tudomásul vette az Oktatási Bizottság 2009. szeptember 18-i és október 9-i ülésének jegyzőkönyvében foglaltakat. Ugyanakkor az EKT egyhangúlag kimondta, hogy amennyiben egy meghirdetett állásra egynél több jelentkező van, a tanszemélyzet alkalmazásához szükséges egyházi beleegyezés megadásához kötelezően versenyvizsgát kell tartani. Egy jelentkező esetén az EKT elfogadta a János Zsigmond Unitárius Kollégium javaslatát az unitárius egyházi középiskolák tanárainak felvételével kapcsolatban.*

11. tárgy: A Nyugdíjintézet Vezető Tanácsának 2009. október 8-i ülésén felvett jegyzőkönyv

– 105/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag tudomásul vette a Nyugdíjintézet Vezető Tanácsa 2009. október 8-i ülésének jegyzőkönyvében foglaltakat.*

12. tárgy: Segélyezési lehetőségek a fülöp-szigetekbeli unitárius árvízkarosultak javára

– 106/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag tudomásul vette az Elnökség és a Gondviselés Segélyszervezet egyezségét, amely alapján a fülöp-szigetekbeli unitárius árvízkarosultak megsegítése az erdélyi unitárius részéről a Gondviselés Segélyszervezet költségvetéséből történik; a segély összegének meghatározására és folyósítására a közeljövőben, a tényleges árvízkarok ismeretében kerül sor.*

13. tárgy: Beszámoló az Unitárius–Univerzalista Nemzetközi Tanács (ICUU) 2009. évi konferenciájáról és közgyűléséről

– 107/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az Egyházi Képviselő Tanács egyhangúlag tudomásul vette az Unitárius Univerzalista Nemzetközi Tanács (ICUU) 2009. évi konferenciájáról és közgyűléséről szóló beszámolót.*

14. tárgy: Jelentés az egyházi közelmúlt-kutatás és átvilágítás tárgyában

Szabó László ismerteti az egyházi közelmúlt-kutatást előkészítő bizottság jelentésének szerkezetét, valamint a bizottság négy határozati javaslatát. Több kérdés és véleménynyilvánítás is elhangzik, amelyekre az előkészítő bizottság jelenlévő tagjai (Dr. Kovács Sándor, Szabó László) válaszolnak. Az előkészítő bizottság szövegszerű határozattervezeteinek vitája során a következő határozatok születtek.

- 108/2009 (2009.10.09.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta az alábbi határozatot:

Elvi jellegű határozat az egyházi átvilágítási folyamatot koordináló bizottság létrehozásának szükségességéről

Az egyházi közelmúlt-kutatás és átvilágítás előkészítésével foglalkozó bizottság jelentései alapján az Egyházi Képviselő Tanács szükségesnek tartja – a történész-kutatócsoport létrehozása mellett – az átvilágítási folyamatot koordináló bizottság felállítását is. Az Egyházi Képviselő Tanács a soron következő ülésén határozatot hoz az átvilágítási folyamatot koordináló bizottság feladatkeréről, működési elveiről és szabályzatáról, a tagság feltételeiről és személyi összetételéről, a döntéseivel szembeni fellebbezési eljárásról és más lényeges kérdésekről.

A második határozattervezet vitája rendjén Pap Mária javasolja, hogy az EKT ne biztosítson lehetőséget az átvilágítás tárgyában megfogalmazott korábbi nyilatkozatok pontosítására.

- 109/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 7 ellenszavazattal és 5 tartózkodással, 8 támogató szavazat mellett elutasította az átvilágítás tárgyában megfogalmazott korábbi nyilatkozatok pontosítását ellenző módosító javaslatot.*

- 110/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 9 ellenszavazattal és 4 tartózkodással, 12 támogató szavazat mellett elutasította az átvilágítás tárgyában megfogalmazott korábbi nyilatkozatok pontosításáról szóló határozattervezetet.*

- 111/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az Egyházi Képviselő Tanács egy tartózkodással elfogadta az alábbi határozatot:*

Határozat az államvédelmi szervek által vezetett egyéni iratgyűjtemények másolatának begyűjtéséről

Jelen határozat kötelező érvényű mindazokra (a továbbiakban: érintett személyek), akik 1989. december 22. előtt betöltötték a 16. (tizenhatodik) életévüket, és a következő tisztségek, illetve hivatalok valamelyikének jelenlegi betöltői vagy a múltban azok voltak: – főhatósági szinten: püspök, főgondnok, főjegyző, közügyigazgató, előadótanácsos, főszámvevő, teológiai tanár; – egyházköri szinten: esperes, felügyelőgondnok, jegyző, közügyigazgató, pénztárnok.

Az érintett személyek 2009. november 20-ig kérvényezzék a Szekuritáre Irattárait Vizsgáló Országos Tanácstól (a továbbiakban: SZIVOT) az egyéni iratgyűjteményüket; erről igényeljenek teljes körű másolatot, és azt közvetlenül bocsássák az egyházi átvilágítási folyamatot koordináló bizottság (a továbbiakban: Bizottság) rendelkezésére. Minderről a Bizottság újabb rend teljes körű másolatot készít, amelyet átad az iratgyűjtemény tulajdonosának. A másolatok költségeit az EKT fedezi.

Egyéni iratgyűjtemény hiányában a kérvény válaszként a SZIVOT nemleges nyilvántartási igazolást állít ki, amelynek másolatát az igazolás kézbesülését követő 15 (tizenöt) napon belül kötelező elküldeni a Bizottságnak. Amennyiben az érintett személyek korábban már igényelték a saját iratgyűjteményüket és rendelkeznek annak másolatával, akkor küldjenek arról teljes körű másolatot a Bizottságnak. Úgyszintén kötelező elküldeni a Bizottságnak a korábbi igénylések válaszként a SZIVOT által kiállított nemleges nyilvántartási igazolás másolatát. A fentiek teljesítésének határideje: 2009. november 20. A már benyújtott és egyelőre még érdemi válasz nélküli kérvények esetében az egyéni iratgyűjtemény másolatát vagy a SZIVOT által kiállított nemleges nyilvántartási igazolás másolatát azok majdani kézbesítését követő 15 napon belül a Bizottság rendelkezésére kell bocsátani.

Amennyiben valamely érintett személy nem teljesíti a fentiekből rá háruló kötelezettségét, akkor a Bizottság az EKT útján az egyházi közvélemény tudomására hozza a tényállást.

- 112/2009 (2009.10.09.) sz. határozat: *Az EKT egy tartózkodással elfogadta az alábbi határozatot:*

Határozat az erdélyi magyar történelmi egyházak átvilágítással és közelmúlt-kutatással foglalkozó bizottságai, illetve kutatócsoportjai Szakmai Egyeztető Fórumának tárgyában

Az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa alapító szerepet vállal az erdélyi magyar történelmi egyházak átvilágítással és közelmúlt-kutatással foglalkozó bizottságai, illetve kutatócsoportjai Szakmai Egyeztető Fórumának létrehozásában. Az Egyházi Képviselő Tanács elfogadja *Az erdélyi magyar történelmi egyházak átvilágítással és közelmúlt-kutatással foglalkozó bizottságai, illetve kutatócsoportjai Szakmai Egyeztető Fórumának összetétele, jogállása, szerepe és szervezete* című alapokmányt, amely jelen határozat szerves részét képezi. Az Egyházi Képviselő Tanács megbízza

Csete Árpádot és Szabó Lászlót, hogy az Erdélyi Unitárius Egyház képviselői között vegyenek részt a Szakmai Egyeztető Fórum megalapításában és további munkálataiban.

15. tárgy: *A Misszió Bizottság 2009. október 8-i ülésének jegyzőkönyve* – 113/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 4 tartózkodással tudomásul vette a Misszió Bizottság 2009. október 8-i ülésének jegyzőkönyvében foglaltakat.*

16. tárgy: *A Kiadó- és nyomdabizottság, valamint a Médiabizottság 2009. október 8-i ülésének jegyzőkönyve*

- 114/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag tudomásul vette a Kiadó- és nyomdabizottság, valamint a Médiabizottság 2009. október 8-i ülésének jegyzőkönyvében foglaltakat.*

17. tárgy: *A Marosvásárhelyi Bolyai-téri Unitárius Egyházközség kérése ingatlan eladásának jóváhagyásáról*

- 115/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 1 tartózkodással elfogadta a Marosvásárhelyi Bolyai-téri Egyházközség kérését ingatlan eladása tárgyában.*

18. tárgy: *A Kolozsvári II-es számú Unitárius Egyházközség kérése irodahelyiség bővítésének jóváhagyásáról*

Gyerő Dávid közigazgatási előadótanácsos ismerteti az előterjesztést és az Elnökség álláspontját, ami az engedélyek beszerzéséhez szükséges elvi hozzájárulást tartalmazza, azonban az egyház központi költségvetéséből nem tartja biztosíthatónak az építkezési költségeket.

- 116/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag hozott határozattal elvi síkon hozzájárul a Kolozsvári II-es számú Unitárius Egyházközség irodahelyiségének bővítéséhez.*

19. tárgy: *Biró Mihály lelkész kérése egyházi munkaviszonya meghosszabbítására*

Gyerő Dávid közigazgatási előadótanácsos ismerteti a kérést, amelynek tárgya a nyugdíjkorhatárt elért lelkész munkaviszonyának meghosszabbítása 2010. szeptember 1-ig.

Az elnökség javaslata, amelyet a Misszió Bizottság is támogatott: az EKT csak 2010. június 30-ig engedélyezze a lelkészi munkaviszony meghosszabbítását.

- 117/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 12 ellenszavazattal és 5 tartózkodással, 4 támogató szavazat mellett elutasítja a Biró Mihály lelkészi munkaviszonya meghosszabbítására vonatkozó kérés tárgyidőszakának lerövidítését 2010. június 30-i időpontig.*

- 118/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 18 támogató szavazattal, 3 tartózkodással és 3 ellenszavazattal elfogadta Biró Mihály kérését lelkészi munkaviszonya 2010. szeptember 1-ig történő meghosszabbítására vonatkozóan.*

20. tárgy: *Vass Mózes köhalmi lelkész kérése egyházi munkaviszonya meghosszabbítására*

- 119/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 1 tartózkodással elfogadta Vass Mózes kérését lelkészi munkaviszonya 2010. január 1-ig történő meghosszabbítására vonatkozóan.*

21. tárgy: *Az EKT Elnökségének javaslata fegyelmi eljárás indítására Bálint Imre lelkész ellen*

- 120/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az Egyházi Képviselő Tanács 12 támogató szavazattal, 4 ellenszavazat és 3 tartózkodás mellett jóváhagyta a fegyelmi eljárás beindítását.*

22. tárgy: *Az ULOSZ beadványai: a Csikszeredai Unitárius Egyházközség lelkészi állása betöltésének fejleményei; a lelkészi szolgálati lakások köz-költség-térítése*

Gyerő Dávid közigazgatási előadótanácsos ismerteti az ULOSZ beadványát, majd Bálint Benczédi Ferenc püspök ismerteti a lelkészi állás betöltési folyamatának tényállásait. Hosszas vita nyomán az EKT elfogadja az Elnökség javaslatát, az alábbiak szerint:

- 121/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 16 támogató szavazattal, 3 ellenszavazat és 2 tartózkodás mellett a Jogügyi Bizottságot megbízza azzal, hogy vizsgálja ki a Csikszeredai Unitárius Egyházközség lelkészi állása visszautastítási folyamatának szabályosságát és jogszerűségét.*

- 122/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangúlag elfogadja az ULOSZ beadványát, ami szerint az egyházi főhatóság felkéri az egyházközségeket arra, hogy lehetőség szerint járuljanak hozzá a lelkészi szolgálati lakás közüzemi költségeinek teljes körű fedezéséhez.*

23. tárgy: *Jelentés az elnökileg elintézett gazdasági és pénzügyekről*

Dác Tibor gazdasági tanácsadó ismerteti a jelentés egyes részleteit és háttérutódait.

- 123/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az Egyházi Képviselő Tanács egyhangúlag elfogadta a gazdasági és pénzügyekről szóló jelentést.*

24. tárgy: A püspöki ház tervezési munkálatainak megrendelése

Dác Tibor gazdasági tanácsadó ismerteti a püspöki ház felújítási kérdéskörét, majd beszámol a pályázó cégek részvételével lezajlott versenytárgyalásokról.

- 124/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT 17 támogató szavazattal és 2 tartózkodással elfogadta az Elnökség javaslatát a püspöki ház felújításának megtervezésére tárgyában meghirdetett pályázat eredményéről. Eszerint az EKT a Guttman Szabolcs által képviselt „Arh Service Guttman Co. Snc” céget kéri fel a tervezésre.*

25. tárgy: Különfélék

Az Egyházi Közigazgatási Hivatal egyes munkaköreinek pályázat útján történt betöltésének megerősítése

- 125/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT egyhangú határozattal szavazatszedő bizottságot hoz létre a következő személyekből: Rüs-Fogarasi Tibor, Szabó Előd, Gazdag Géza.*

- 126/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT András Benedeket egyhangú szavazattal (25 támogató szavazat) megbízza az oktatási előadótanácsosi munkakör betöltésével.*

- 127/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT Dr. Czire Szabolcsot 23 támogató és 2 érvénytelen szavazattal megbízza a vallás- és erkölcsi nevelési előadótanácsosi munkakör betöltésével.*

- 128/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT Furu Xéniát egyhangú szavazattal (25 támogató szavazat) megbízza az építészeti tanácsadói munkakör betöltésével.*

- 129/2009 (2009.10.09.) számú határozat: *Az EKT Sándor Krisztinát 22 támogató és 3 érvénytelen szavazattal megbízza a médiareferensi munkakör betöltésével.*

A fentiek hitelül:

Bálint Benczédi Ferenc püspök

Csáka József főgondnok

Asztalos Klára, Székely Kinga Réka, dr. Kovács Sándor
jegyzőkönyv-hitelesítők

Az Erdélyi Unitárius Egyház Főtanácsának 2009. július 24–25-én Kolozsváron tartott ülésén hozott határozatok

(kivonat a főtanács ülés 570/2009 szám alatt iktatott jegyzőkönyvéből)

1. Egyházi ének és ima; elnöki megnyitó; üdvözlések

A Főtanács ülése a 211-es számú egyházi ének eléneklésével kezdődött. Ezután Kovács István közügyigazgató imát mondott, dr. Máthé Dénes főgondnok pedig megnyitó beszédet tartott.

2. A tagok számbavétele, a Főtanács megalakulása, az új tagok eskütétele

Nagy László főjegyző felolvasta a Főtanács tagjainak névjegyzékét. A 142 főtanács tagból 76-on voltak jelen. Dr. Máthé Dénes főgondnok megállapította, hogy a Főtanács határozatképes.

3. Targysorozat megállapítása, jegyzőkönyvi hitelesítők felkérése

Dr. Máthé Dénes főgondnok a tárgysorozat tervezetét szavazásra bocsátotta.

- 1/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: a Főtanács a tárgysorozatot egyhangúlag elfogadta.

Nagy László főjegyző a jegyzőkönyv hitelesítésére javasolta Péterffy Enikőt, Kallós Tamást és Török Istvánt.

- 2/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a jegyzőkönyv-hitelesítőket egyhangúlag elfogadta.

4. Megemlékezés az elhunytakról

Gyerő Dávid előadótanácsos ismertette az előző főtanács ülés óta elhunyt lelkészek, hozzátartozók és egyházi vezetők személyi adatait: özv. Kökösi Kálmáné szül. Gál Eleonóra tiszteletes asszony és énekes, özv. Bálint Mihályné szül. Erdő Vilma kántortanítónő, Lakatos Gyuláné szül. Komán Mária tiszteletes asszony, Török Ferenc ny. lelkész, Kiss Jenőné szül. Ungvári Enikő Éva tiszteletes asszony és énekes, Léta Áron ny. lelkész. Bálint Benczédi Ferenc püspök megemlékezett a júliusban elhunyt Rázmány Csaba magyarországi unitárius püspökről.

A Főtanács egyperces néma felállással adózott az elhunytak emlékének.

5. Javaslatok tiszteletbeli cím odaítélésére

Gyerő Dávid előadótanácsos előterjesztette az egyházközségek tiszteletbeli cím odaítélésére vonatkozó javaslatát, amelyeket az egyházközi közgyűlések a maguk rendjén elfogadtak.

- 3/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács tiszteletbeli gondnoki címet adományozott Lőrincz Ferenc (Brassó-Újváros) és György Árpád (Nagyernye) afiának; tiszteletbeli jegyzői címet Dániel Éva (Kolozsvár-Belváros) és Benedek Árpád (Homoródújfalú) afiának; tiszteletbeli pénztárnoki címet Izsák Jenő (Rava) és Zoltán Attila (Kolozsvár-Belváros) afiának; tiszteletbeli keblitanácsosi címet id. Imreh András, id. Téglás Mihály (Sepsiköröspatak), Barbu Ilona, Főris Ferenc és Kiss Szabó Mihály (Fogarás-Nagyszében), Gönczi József (Székelykál) afiának.

6. Nyugalomba vonultak köszöntése

Gyerő Dávid előadótanácsos ismertette az előző főtanács ülés óta nyugalomba vonult Farkas Dénes és Nyitrai Németh Csongor lelkészek személyi adatait. Bálint Benczédi Ferenc püspök megköszönte a nyugalomba vonulók egyházi szolgálatát, és oklevelet, valamint könyvajándékot nyújtott át.

7. Nyugalmozott lelkészek köszöntése

Gyerő Dávid előadótanácsos ismertette a 2009-ben 80. születésnapját ünneplő Benczédi Dénes nyugalmazott lelkész személyi adatait. Bálint Benczédi Ferenc püspök köszöntötte Benczédi Dénes lelkészt, és oklevelet, valamint könyvajándékot adott át, amelyet az ünnepelt távollétében utóda, Csete Árpád homoródmácsi lelkész vett át.

8. Jelentések:

a) püspöki jelentés

Bálint Benczédi Ferenc püspök, jelentése kiegészítéseként, ígéretet tett, hogy Tódor Csaba lelkész csikszeredai áthelyezése visszautasításának ügyéről az Egyházi Képviselő Tanács októberi ülésére tájékoztatást nyújt.

- 4/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a püspöki jelentést egyhangúlag elfogadta.

b) főgondnoki jelentés

A főgondnokok a főtanács ülésére nem készítettek jelentést. Dr. Máthé Dénes főgondnok időhiányra hivatkozott mérséklően, majd szóbeli előterjesztést tett főgondnoki tevékenységéről. Csáka József főgondnok jelentése hiányát nem magyarázta meg.

- 5/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács dr. Máthé Dénes főgondnok szóbeli jelentését 34 igen, 23 nem és 17 tartózkodó szavazat mellett nem fogadta el.

c) főjegyzői jelentés

A jelentéshez egyetlenként hozzászóló dr. Rezi Elek célt tévesztettnek nevezte a jelentést, mint amely olyan dolgokról szól, amelyek nem tartoznak közvetlenül a hatáskörébe.

- 6/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a főjegyzői jelentést 3 tartózkodással elfogadta.

d) közügyigazgatói jelentés

- 7/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a közügyigazgatói jelentést 3 tartózkodással elfogadta.

e) az Egyházi Képviselő Tanács általános jelentése

Gyerő Dávid előadótanácsos ismertette az elnökség közigazgatási jellegű határozati javaslatát.

- 8/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács 2 tartózkodás mellett a következő közigazgatási tennivalókkal bízta meg az EKT-t: az egyházközségek jellegét sürögösen felül kell vizsgálni; az esperesi vizs-

gálószéki iratokat / jegyzőkönyveket meg kell reformálni, az esperesi vizsgálószek szerepét és hatáskörét újra kell értelmezni; a lelkeszi jelentés formai és tartalmi kérdéseit, valamint mellékleteit új alapokra kell helyezni; az egyházköri, valamint az egyetemes egyházi összestést meg kell reformálni. Az EKT tegye meg a szükséges intézkedéseket a püspöki hivatal kiépítése érdekében és a főhatósági működés hatékonyságának növeléséért.

Dr. Czire Szabolcs határozati javaslatot terjesztett elő a lélekszám-nyilvántartás megújításáról.

- 9/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács I tartózkodás mellett megbízta az Egyházi Képviselő Tanácsot a lélekszám-nyilvántartás további megújításával.

Gyerő Dávid előadótanácsos előterjesztette a Közigazgatási Bíróság tagjai megválasztásának szükségességét. A választási bizottságba az elnökség részéről Dimény József, Péter Árpád és Török István főtanácsai tagokat javasolta.

- 10/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács egyhangúlag elfogadta a választási bizottság tagjait.

- 11/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: Ezek után a Főtanács az EKT általános jelentését egyhangúlag elfogadta.

f) a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karának jelentése

- 12/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a PTIUK jelentését egyhangúlag elfogadta.

g) a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium jelentése

h) a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium jelentése

Dr. Czire Szabolcs előadótanácsos a két középiskolát az egyház sikertörténetének nevezte, és megköszönte a két iskolában kifejtett munkát.

- 13/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a két tanintézmény jelentését egyhangúlag elfogadta.

i) az Unitárius Lelkeszek Országos Szövetségének jelentése

Kovács István közügyigazgató ismertette az ULOSZ új vezetőségét: Székely Kinga Réka elnök, Szabó Előd titkár, Bartha Alpár pénztáros.

- 14/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács az ULOSZ jelentését egyhangúlag elfogadta.

j) az Unitárius Nők Országos Szövetsége jelentése

A Főtanács Bizottság javasolta, hogy az egyházkörökben készüljön egyesített jelentés az egyházközségek nőszövetségi jelentéséről.

Török István javasolta, hogy a lelkeszi jelentés hivatalos mellékletként jelenjen meg egy űrlap az egyházközségi nőszövetségek tevékenységének összesítéséről.

- 15/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács az UNOSZ jelentését, a két határozati javaslattal együtt, egyhangúlag elfogadta.

k) az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet jelentése

- 16/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács az ODFIE jelentését egyhangúlag elfogadta.

l) a Nyugdíjintézet jelentése

Nagy László főjegyző sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy a tavalyi főtanács határozatot a nyugdíjintézet átvilágításáról még nem sikerült végrehajtani. Kérte, egy lelkeszi mindaddig ne nyerjen új szolgálati helyére kinevezést, amíg az egyházközség tartozásai nincsenek törlesztve.

- 17/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a Nyugdíjintézet jelentését egyhangúlag elfogadta.

m) a Gondviselés Segélyszervezet jelentése

Osváth Ilona nehezményezte, hogy a segélyszervezet számára a központi költségvetésből kiutalt támogatás elszámolása nem szerepel a kimutatásokban.

Id. Szombatfalvi József, a segélyszervezet elnöke elismerte, hogy a kimutatás valóban hiányzik a jelentésből, és ígéretet tett annak pótlására. Ugyanakkor méltatta a Civitas Alapítvány szerepét a Partnerségben az önfenntartó vidéki unitárius közösségekért c. projekt eredményes megvalósításában.

- 18/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a Segélyszervezet jelentését egyhangúlag elfogadta.

n) a lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthon jelentése

Török István hiányérzettel maradt a jelentés olvasása után: ez a munka részletesebb beszámoló érdemel. Javasolta, hogy név szerint is meg kell említeni a nőszövetségeket, amelyek segítik az öregotthont.

- 19/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács az Öregotthon jelentését I tartózkodás mellett elfogadta.

o) a kolozsvári Unitárius Óvoda jelentése

Andrási Benedek előadótanácsos kiemelte Vörös Alpár volt VEN előadótanácsos szerepét a Romániai Közoktatási Minőség-biztosító Ügynökség (ARACIP) működési engedélyének megszerzésében.

- 20/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács az Óvoda jelentését egyhangúlag elfogadta.

10. Az EKT javaslata egyházközségi közigazgatási és pénzügyviteli szabályzatra

Pap Mária javaslatot tett egy egyházi leltározási metodológia kidolgozására.

- 21/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a szabályzat tervezetét egyhangúlag elfogadta, és megbízta az Egyházi Képviselő Tanácsot egyházi leltározási eljárás kidolgozásával.

11. Az egyházközségi ingatlanok helyzetére néző ügyek:

a. A Nagyvárad-Bihari Egyházközség kérése 1,2 ha külterület eladásának jóváhagyásáról

- 22/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a kérést 2 tartózkodással jóváhagyta.

b. Az Ádamosi Egyházközség kérése 58 ár belterület megvásárlásának jóváhagyásáról

- 23/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a kérést egyhangúlag jóváhagyta.

c. A Nagyajtai Egyházközség kérése a vártemplom-felújító EU-s pályázat jóváhagyásáról

- 24/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a kérést egyhangúlag jóváhagyta.

12. Az egyházi központi hivatal 2008. évi zárszámadása

- 25/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a zárszámadást 6 tartózkodással jóváhagyta.

13. Az egyházi központi hivatal 2009. évi költségvetése

- 26/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a költségvetést 1 tartózkodással jóváhagyta.

14. A Nyugdíjintézet 2008. évi zárszámadása

- 27/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a zárszámadást egyhangúlag jóváhagyta.

15. A Nyugdíjintézet 2009. évi költségvetése

- 28/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a költségvetést egyhangúlag jóváhagyta.

16. Indítványok, határozati javaslatok; különfélék

Szász Dénes javasolta, hogy a díszterembe tegyék ki az Unitárius Egyház címerét.

A Főtanács elé nem érkezett egyéb indítvány vagy határozati javaslat.

17. A jövő évi főtanácsai ülés időpontja, a főtanácsai bizottság tagjainak felkérése

- 29/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács a jövő évi ülés időpontjának megállapítását, valamint a főtanácsai bizottság tagjainak felkérését az EKT-ra bízta.

A Főtanács Bizottság előterjesztette általános, összefoglaló jelentését a Főtanács munkálatairól.

- 30/2009 (2009.07.24-25.) számú határozat: A Főtanács Bizottság általános jelentését a Főtanács tudomásul vette.

18. A Közigazgatási Bíróság tagjainak megválasztása

A Főtanács ülését a választások idejére felfüggesztették. A választások eredményét a választási bizottság ismertette.

19. Elnöki záró; ima és egyházi ének

A záró ima és az ének az ebédloben hangzott el. Bálint Benczédi Ferenc püspök a Főtanács tagjainak megköszönte a munkát, és az ülést bezárta. A pohárköszöntőt a Berde serleggel Varró Margit, a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium igazgatója mondta.

A jegyzőkönyvi kivonat hitelűl:

Bálint Benczédi Ferenc püspök dr. Máthé Dénes főgondnok
Péterffy Enikő, Kallós Tamás, Török István
hitelesítők

előtt közel százezer magyar unitárius püspöke és főgondnokai képviselnék az egyházat. Ezzel a magyar unitáriusok Magyarországon is előlépnének az első öt legnagyobb keresztény felekezet közé, a további hozadékokról nem is beszélve. Megoldódik a magyarországi egyházközösségekben szolgáló lelkészek utánpótlása, rendeződik a lelkészek továbbképzése és esetleges tudományos munkásságuk intézményi háttere. A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, illetve az erdélyi Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége által szervezett továbbképzések mindenki számára elérhetővé válnak. A programokon és a szakmai műhelyekben való részvétel a hitelvi, módszertani és egyéb kérdésekben felmerülő válaszok kidolgozásában való részvételre, illetve az eredmények egységes átvételére és gyakorlására ad lehetőséget a Magyarországon szolgáló lelkészeknek. Így biztosítható, hogy a magyar unitáriusok közös „nyelven” beszéljenek. Megoldódik az ifjúsági mozgalom és az ezzel szorosan összefüggő, a fiatal generáció hitéleti, vallásérkölcsei nevelésének kérdése. Az elmúlt ötven év minden erőfeszítése ellenére Magyarországon nem tudtuk elindítani és életben tartani a fiatal generációt összefogó unitárius ifjúsági mozgalmat. Ezzel szemben az erdélyi fiatalokat tömörítő Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) Erdély legjobban működő és teljesítő ifjúsági szervezete. A Magyar Unitárius Egyház létrejöttével az ODFIE „munka-területe” azonnali hatállyal kiterjedne Magyarországra is. Azt gondoljuk: a fiatal unitáriusokkal való törődés, az egyházba való integrálásuknak és megtartásuknak problematikája minden vitán felüli. Amennyiben ez

nem valósul meg, ha nem lesz utánpótlás, akkor templomaink szépen felújított skanzenekké válnak majd. A Magyar Unitárius Egyház fenntartásában megalapítható lesz az első magyarországi közoktatási intézmény. A magyarországi unitáriusok elmúlt 150 évének története bebizonyította, hogy a közösség egy unitárius iskola (netalán gimnázium) beindításához sem személyi, sem anyagi feltételekkel nem rendelkezik. Ahhoz, hogy a „történelmi” jelző tartalmának eleget tegyünk, feltétlenül szükséges, hogy intézményfenntartókká váljunk. Arról nem is beszélve, hogy hitünknek és egyházunk jó hírének szélesebb körökben való terjesztése is így a legkézenfekvőbb és leghatékonyabb. Az unitárius expanziót másként elképzelhetetlennek gondoljuk.

És a negatív következmények?

Én a magam részéről semmilyen hátrányt nem látok, negatív következményekkel nem számolok. Nyilván vannak ezzel ellentétes vélemények is.

Hol tart most a két egyház egyesítésének ügye?

A Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa 2009. november 7-ei ülésén határozatot fogadott el, amelyben a 2010. február 6-ára összehívott Zsinatnak azt javasolja, hogy az Erdélyi Unitárius Egyházzal közösen legkésőbb 2010. október 31-ig hozzuk létre a Magyarországon és Erdélyben élő magyar unitáriusok teljességét összefogó Magyar Unitárius Egyházat. A közösség jövőjét hosszabb távra meghatározó egyházpolitikai határozatot a tizenegy magyarországi unitárius egyházközösség közül nyolc egyházközösség választott képviselői támogatták, három egyházközösség jelen levő képviselői pedig

nem. Amennyiben a Zsinat megerősíti a határozatot, a magyarországi unitáriusok készen állnak a történelmi feladat megvalósítására. A történet természetesen kétszereplős: az erdélyi unitáriusoknak is akarniuk kell az új egységet.

Érdemes még elmondani, hogy a minden részletre kiterjedő alaptörvény és tematikus szabályzatok kidolgozása hosszabb időt vesz majd igénybe. Úgy gondolom, ennek ellenére ki kellett használni a lehetőséget. Ha a '90-es évek elején a németek eljátszották volna az országaik egyesítésének lehetőségét, a mai napig is tartana a részletek kidolgozásának műhelymunkája, és ma is változatlanul két, önálló államban élénének.

Végül arról szeretnék röviden megkérdezni, hogy egy ígéretes jövőkép víziójában miben látod a feltétlenül megőrzendőt, és mely területeken látnád szükségesnek a gyökeres átrendeződést?

Amit mindenképpen meg kell őriznünk, az Dávid Ferenc tanítása és üzenete, felmenőink ebben gyökerező hite és egyháza. A gyökeres átalakításra szoruló pontokat jómagam elsősorban a jelenlegi egyházi hatóságok és a döntési mechanizmusok környékén látom. Nem szeretnék részletekbe menni, nem mintha nem volnának konkrét elképzeléseim és javaslataim, de a közös jövőnk tervezése nem egyszemélyes feladat. Nem tekintem magam a magyar unitárius igazság letéteményesének. Nálam sokkal okosabb és értőbb barátainkkal együtt fogjuk a részleteket kimunkálni. Egy biztos: a jövő elkezdődött!

Véleményem szerint a közeljövőben megkerülhetetlen lesz az unitá-

folytatás a 14. oldalon

"A humor Isten ajándéka"

(Bárá József)

Mi marad meg?

Kihallgatásra jelentkezik a legalsószentbenedeki egyházközösség küldöttsége a püspöknél. A keblitanács ékesen beszélő tagja viszi a szót:

– Főtisztelendő Püspök úr, mi nem szeretnénk semmi rosszat mondani a tiszteletes urunkra, de már nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy mindig ugyanazt prédikálja.

A püspök szemrebbenés nélkül válaszol:

– Legyen szíves, mondja el pontosabban, mit is prédikál...

– Hát... ööö, Főtisztelendő úr, azt én most hogy tudjam végig elmondani?!

– Akkor csak nyugodtan hallgassák még egy ideig – zárta le a témát a püspök –, bár azt az egy prédikációt jegyezzék meg rendesen.

Elmondta Szabó Zoltán, Kolozsvár

Kilépni...

folytatás a 13. oldalról

rius expanzió kérdése. Nyilván nem utcán szórólapokat osztogató hit-térítőkre gondolok. Azt hiszem, Te mondtad, hogy be vagyunk szorulva a templomainkba. Én ezzel teljesen egyetértek. Ezen kell változtatnunk. A szélesebb nyilvánosság számára meg kell fogalmazzunk olyan unitá-rius üzeneteket, amelyek útmutatást és megoldást adnak a mindennapi életünkben felmerülő problémák ke-zeléséhez. Végig kell gondolnunk, a társadalmi alrendszerek melyiké-ben akarunk aktívan jelen lenni, mi az, amit vállalni tudunk abból, amit a közbeszéd tematizál. Az egyházi és társadalmi diskurzusban az unitárius válasz nem lehet más, mint a szeretet üzenete, a keresztény jó hír.

Unitárius rádióműsorok

Rádió-istentisztelet

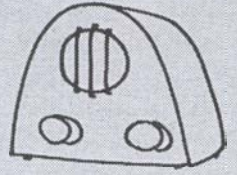
Kolozsvári Rádió, alkalmoszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
December 20.

Unitárius hírek

Bukaresti Rádió,
a 909, 1197, 1323 és 1593 kHz
középhullámon.
Szerkeszti: Vincze Lóránt.
Vasárnapokon 10.00 órától.
December 20.

Igehirdetés

Az unitárius egyház részéről.
Marosvásárhelyi Rádió,
a 98,9 MHz ultrarövid,
valamint 1323 kHz (Maros) / 1593 kHz

(Hargita) középhullámon.

Szerkeszti: Tóth Béla.

Vasárnapokon 12.00 órától.

December 27.

Ökumenikus műsorok: december 25.

és január 1. (Nagy László)

Unitárius félóra

a székelyudvarhelyi

Prima Rádióban,

a 87,9 MHz-en, illetve interneten

a www.prima-radio.ro címen.

Szerkeszti: Csáki Levente.

Minden vasárnap reggel 8.30-kor.

November 11-én Marosvásárhelyen egyetemes lel-készi értekezletre került sor, amelynek legfontosabb témája az egyházi közelmúlt-kutatás és átvilágítás kérdésköre volt. Az értekezlet keretében a megbízott lelkészek beszámoltak a bukaresti kutatások eddigi eredményeiről.

November 14-én Kissolyosban a helyi unitárius egyházközség Kovács Lajos püspök születésének 100. évfordulójára emlékezett. Az eseményen részt vett Bá-lint Benczédi Ferenc püspök, valamint a néhai püspök családtagjai, leszármazottai. Az alkalmi szószéki szol-gálatot Szabó Előd lelkész, unoka végezte.

November 16-án Bálint Benczédi Ferenc püspök Székelyudvarhelyen tanácskozott a két unitárius egy-házközség, valamint a helyi önkormányzat vezetőivel az egyházi élet és a gyülekezetek helyzetéről, további terveikről.

November 19-én bemutatták Kénosi Tözsér János (1708–1772) és Uzoni Fosztó István (1729–1778) lel-készek latin nyelvű egyháztörténetének második kö-tetét. Megvásárolható az Egyházi Központi Hivatal iratterjesztő részlegén, ára 60 lej. Részletesebben kö-vetkező lapszámunkban.

A János Zsigmond Unitárius Kollégium a Kolozs-vári Belvárosi Unitárius Egyházközség és az Egyházi Képviseelő Tanács támogatásával 2009. november 21-én a belvárosi unitárius templomban szervezte meg a VI. Unitárius Kórustalálkozót. A seregszemlén 13, unitá-

rius egyházközségek keretében működő vagy hasonló egyházi érdekeltségű énekkar vett részt, a következő településekről: Küküllődombó, Marosszentgyörgy, Nagyajta, Siménfalva, Vargyas, Szabéd, Olthévíz, Szé-kelyudvarhely, Árkos, Homoródalmás, Székelykeresz-túr, Alsófelsőszentmihály, Kolozsvár.

Halálának 20. évfordulóján Bözödi Györgyre em-lékezett november 29-én a Bözödi Unitárius Egyház-község és a Sütő András Baráti Egyesület, ünnepi is-tentisztelet keretében.

Az Erdélyi Unitárius Egyház december 5-én Ko-lozsváron emlék-konferenciát szervezett az 1989. évi népfelkelés 20. évfordulója alkalmából. A Dávid Ferenc imateremben lezajlott rendezvény hálaadó áhítattal és püspöki nyitóbeszéddel kezdődött. Az egyház(i)ak ül-dőztetése, helytállása és ellenállása a nacionál-kommunista rendszerben témakörben először összefoglaló elő-adás hangzott el, majd Moyses Márton mártíriumának ismertetése után Nyitrai Levente és Sándor Balázs volt politikai foglyok személyes vallomása következett. A te-mesvári népfelkeléshez vezető útra az akkori események főszereplői emlékeztek. Az államvédelmi szervek egy-házi életbe való beavatkozásának feltárása; közelmúlt-kutatás és átvilágítási kísérletek 1989 után témakörben elhangzott előadások a címbeli kérdéskörök általános romániai, illetve sajátos unitárius egyházi helyzetét foglalták össze. Az emlékünnepek befejezéséeként az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet tagjai, unitárius teológiai hallgatók és világi diákok alkalmi emlékmű-sort mutattak be *Megváltó karácsony* címmel.

A nagy világi

Búcsú Gyarmathy Györgytől

Mindig oly igazságtalan a tudatlan köznyelv önkénye, amikor két csoportha osztja a vallásos közösségek tagságát: egyháziakra és világiakra. Főként az ún. világiakkal szemben hátrányos e nyelvi megkülönböztetés, mintha ők nem lennének egyháziak. Hogy mennyire azok, sőt, arra sok kedves példánk van, s közöttük, az első sorban ott mosolyog Gyarmathy György. Bölcsen, mint aki sokat megélt már, s abból jól le tudta vonni a következtetéseket.

Hűség. Elkötelezettség. Áldozatkészség. Cselekedet. Ökumenizmus. Szeretetszolgálat. Önmagukban üres szövegek, de megélve csodálattal eltöltő vonásai egy igaz jellemnek. Útmutatók a hétköznapokban arról, hogyan kell szépen megélni az unitárius vallás biztatását a jellem általi üdvözülésre. Gyarmathy György életében úgy élte meg jellemét, ahogyan csak az igazán nagyok tudják: csendes és pontos hatékonysággal, önzetlenül és kiáradóan, erőteljesen és mégis hiálkodás nélkül.

Hűség. Elkötelezettség. Az Erdélyből származott család fiának '56 után Magyarhonból mennie kellett, s egy szabad országban talált szabad életet: Svájcban. Hazája azonban szívében maradt: s onnan áradt ki életére, párjára, gyermekeire és munkájára. A magyar nyelvhez való igényes kötődése, a kultúra intézményeinek szolgálata, a tudomány útjainak megszállott fürkészése, az unitárius vallás mint életformáló erő megélése által maradandó példát mutatott arról: nem mindenki elvesz, aki elmegy.

Áldozatkészség. Cselekedet. Voltak idők, amikor nem lehetett látványosan tenni, csak csendben, észrevétlen. Óvatos és megfontolt érzékenységgel kereste és találta meg a legnehezebb évtizedekben is a szükségben levő erdélyi családok megsegítésének módját. Anyagiakkal és látogatásaik útján, egy csokoládé vagy egy jó könyv által tartották a hitet, hogy a gonosz világa mulandó már. Voltak, akik csak a fel-szabadulás után tudták meg, kitől jött az áldás. Számára ugyanis nem

ez volt a fontos, hanem a szükségben levők. Az ember.

Ökumené. Úgy fogadta el a más-sét: vallást, nemzetet, országot, hogy

Gyarmathy György 1933. április 5-én született Budapesten, Erdélyből a háború után kitelepített családban. Középiskoláit az Érseki Katolikus Gimnáziumban járta. A Műegyetem-szembe-sült először az osztály-harc szellemével, ahol „burzoának”, „leple-zett ellenségnek” tituláltak. 1956-ban itt védte meg gépészmér-nöki diplomáját, a for-radalom kitörése tar-talékos tiszti képzése idején érte. Megalá-pítója volt a Munkás és Katona Tanácsoknak, leszerelése után pedig beállt a Műegyetem rendfenntartó egységébe. A harcok megszűnését követően előbb Ausztriába, majd Svájcba menekült.

Zürichben állt munkába a Brown Boveri gépgyár gázturbina-szerkesztési osztályán. 1959-ben ösztöndíjjal a zürichi egyetemre ment, hogy gőzturbinákról szóló disszertációján dolgozhasson. Fele-ségével, Catherine-nal szintén Zü-richben ismerkedett meg. Két fiuk Zü-richben, lányuk pedig Dayton (Ohio) városában született, 1964-től ugyanis a US AirForce ottani űrkutató laboratóriumában dolgo-zott kutatóként. 1967 és 1983 kö-zött ismét a Brown Boveri gyárban helyezkedett el. A kísérleti labora-tóriumot vezetve, s közben az aa-cheni műszaki egyetemen habilitá-ciót szerezve egy újszerű dízel-motor-feltöltő kifejlesztését és piac-ra vitelét rendezte. Innen ragadta ki az a lehetőség, hogy az egyik leg-rangosabb európai felsőoktatási in-tézményben, a svájci Szövetségi

az övét szerette teljes szívéből, tel-jes lelkéből, teljes elméjéből és teljes erejéből. Nyitottsága és mégis pon-tos kötődése, elfogadása és mégis bő odaadása így a jézusi tanítványok er-kölcsi magasságába emelte. Utolsó útja is a mások földjére vitte, ahová

folytatás a 16. oldalon

Gyerő Dávid

Műszaki Egyetemen (ETH) az áramlástanai hőerőgépek tanszékét vezesse 16 éven át. Munkája az ok-tatás mellett több kutatási projektre is kiterjedt, négy éven át az intézet dékánja volt. 1991-ben a Budapesti Mű-szaki Egyetem dísz-doktori oklevéllel tisz-telte meg. 1999-ben ment nyugdíjba.

Ugyanezen évben a magyar kormány a müncheni főkonzulá-tus vezetésével bízta meg, Magyarország képviselőjével Bajor-országban. A diplo-mata időszak alatt Ma-

gyarország EU-belépésének útját is egyengetni igyekezett. 70. születés-napja óta kötetlen, nyugdíjas életet élt, megerősítve a székely Gyarma-ty ősök hazájához, Erdélyhez fű-ződő szálait. Már 1971-től építették kapcsolataikat rokonai, egyházi, majd 1990 után kisebbségpolitikai vonalak mentén is. Eleinte svájci protestáns lelkészek adományait szállították az árvíz- és földrengés-károk által sújtott erdélyi egyház-községeknek. A kommunizmus bu-kása után tulajdonképpen egyetlen nagyobb projektre összpontosítot-tak: Lókodra, ahol egy ökumenikus öregotthon létesítését karolták fel. Svájci segélyszervezetek támogatá-sával épült fel az unitárius papilak telkén az első épület, amelyben 2000 óta 24 öreg lakik. 2007-ben a svájci johanniták adományából lett új épületben megkésztették a fé-rőhelyek számát. 2009 októberének végén – Erdélyből Afrikába utazva – hirtelen elhunyt.

Emléke legyen áldott!

A nagy világi

folytatás a 15. oldalról

az egyházi nőmozgalomban élen járó hitvest, a hithű katolikus Catherine-t elkísérte.

Szeretetszolgálat. A romániai változások után erdélyi unitárius egyházi munkájának formája az idősékről való gondoskodás lett. Előbb Kiss Domokossal és Rozáliával, aztán nélkülük, végig Catherine-nel, a lókodi öregotthon létrehozásában, majd kiépítésében talált rá új, „nyugdíjas” hivatására. Nemcsak a pénzalapok külföldi előteremtésében járt élen, hanem a mindennapok terheinek elhordozásából is kivette a részét – s számolt, rajzolt, fényképezett, tervezett fáradság nélkül. Köszönetet főként azoktól kapott, akikért szolgált: az öregektől. Jelenléte, majd távollétében is közel-voltának tudata azt erősítette a lakókban, amire leginkább vágyakoztak: az összetartozást, a gondoskodást, s hogy többé nem magányos árvák.

Szolgálni a közösséget azt jelenti, mint a javát keresni – ez Gyarmathy György öröksége is. E felhívással azt mutatta meg az Erdélyi Unitárius Egyháznak is: minden erejét be kell vetnie e szolgálatba ahhoz, hogy erőre kapjon, és újra a hivatásának megfelelő fényben ragyogjon. Szolgálni az egyházat pedig úgy lehet

A lókodi papilak előtt, amelyet Gyarmathy személyes adományából építettek újjá.

igazán, hogy mindenki az általa elérhető kis dolgokra fordítja a figyelmét: egy intézményre, egy korosztályra, egy eszmére, egy műemlékre. Biztos ugyanis, hogy az egyház egészének megerősödése az összetevő kis egységek megerősödésétől függ. Gyarmathy György is így írta be magát, e szolgálattal, a közösség történelmébe, s ami még fontosabb: azok szívébe, akikért élt.

Meggyőződésem, hogy az örökkévalóságban is lankadatlan tervez, számol, s folytatja az eszmecserét a nagy unitárius világiakkal: Mikó Imrével és Szabó Samuval, Molnár Istvánnal és Jenei Dezsővel, hogy csak kortársait hozzam szóba. Bizonyára arról beszélnek, ami egyházunknak, az emberiségnek javára van. Akik életükben nem figyeltünk eléggé rájuk, bár többet néznénk ezentúl örökségükre.

A színjátszás öröme

2007-től működik a Székelykeresztúr Gyöngye Unitárius Színjátszó Társulat, amelynek megalakulása örömmel töltötte el a helyi színházkedvelők szívét. A rendszer váltás óta hiányolta és szomjazta a keresztúri közönség a kulturális élet e megnyilvánulásait. Ezért fogadták kiemelkedő érdeklődéssel és örömmel az első színdarabot, Illyés Gyula *Tüvétevek* című parasztkomédiáját, amelyet Székelykeresztúron két, Fiafalván egy, Ürmösön pedig egy alkalommal adtak elő.

Csoportunk lelkes tagjai úgy döntöttek, hogy továbbra is megpróbálnak örömet szerezni a székelykeresztúriaknak és mindazoknak, akik szomjaznak a kultúrát.

Így Mikó Amália lelkesítő fáradhatatlan irányításával és lelkes hozzáállásával újabb darab került bemutatásra: Tamási Áron *Hullámzó völgye*.

Mindnyájan tudjuk, hogy az élet „hullámzik”. Mindenki, aki döntést hoz, az eszére, ösztöneire vagy szí-

vére hallgat. Ennek a darabnak mély mondanivalója van, olyan, amely megmutatja, hogy egyetlen szó is változtathat életünkön, hogy sorsunk Istentől függ, és az ő akarata szerint olyan fordulatok következhetnek be életünkben, amelyekre legmerészebb álmunkban sem számítunk.

A *Hullámzó völegényt* kétszer adtuk elő Székelykeresztúron. Nagy örömeinkre szolgált, mikor értesültünk arról, hogy október 24–25-re meghívtak bennünket vendégszereplésre Kálnokra.

Nagyon kedvesen fogadtak, izgalommal, örömmel. Finomságokkal vendégelték meg az utazás után. Személy szerint különösen örültem annak, hogy az ottani emberek elmesélték: hosszú-hosszú idő óta nem használták ilyen célra a kultúrotthonukat. Hálásak voltak, hogy elmentünk előadni ezt a darabot, amely számunkra is tanulmányos volt. Barátságok szövődtek ebből az alkalomból, kölcsönös meghívások hangzottak el.

Kálnokon az október 23-ára emlékező, ünnepi ökumenikus istentiszteleten is részt vettünk, és nagyon jól esett, hogy felkértek bennünket: énekeljünk – mivel a szereplők többsége kórustag is.

A jövőbe tekintő búcsúasztal kínálgatás is kísérte. „Kiemelkedő emlék” e tekintetben a meleg fánk. Nem volt könnyű megválni a kedves kálnokiaktól. A búcsú hangulata érződött jó ideig a buszban, hiszen mindenki elcsendesedett.

Nemsokára újabb darab tanulásába kezdünk, és reméljük, hogy ha meghívnak, másokat is megörvendeztethetünk.

Pitó Margit

Élő emberi dokumentumok vagyunk

2004 októberében az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének akkori elnöke, Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkész közreműködésével két hollandiai protestáns lelképásztor, Florus Kruyne (remonstráns) és Sietse Visser (református) okleveles pasztorális felügyelők (szupervizorok) ötnapos lelkigondozói képzésen, rendhagyó „tapasztalati tanulás” keretében foglalkoztak nyolc erdélyi unitárius gyülekezeti lelkésszel. E képzésben részesülő „úttörő” csoportnak tagja volt Kiss László tordai unitárius lelkész is, aki a tordai önálló magyar iskola létesítésének bátor harcosaként 2006. február 28-án tragikus hirtelenséggel hunyt el.

A sepsiillyefalvi KIDA-központban már az alapvetésnél megfogalmazódott a továbbképzés célja: tanulni lelkési szolgálatunk rendjén felmerülő kérdésekből és problémákból. Azóta évente októberben (kivételesen: 2005) zajlottak e speciális lelkigondozói tréningek a már említett, szakirányú végzettséggel rendelkező személyek irányításával és felügyeletével. 2008 és 2009 októberében már Bitán, a helyi református gyülekezeti házban és az állami iskola épületében gyűlhettünk össze, hogy egy integrált tanulási módszer alkalmazásával a lelkigondozói hivatás lényeges vetületeivel foglalkozzunk.

E rendkívül hasznos tanulás nem a könyvekből szerzett ismeretre, hanem a szolgálat rendjén szerzett tapasztalatokra épül. A kiindulópon-

tot a szolgálatunk rendjén szerzett tapasztalatok jelentettek, illetve az ezekre való rávilágítás a csoportvisszajelzések segítségével. Ezt további elemzések követték különböző elméletek alapján. A lelkigondozói készségek gyakorlása szerepjátás segítségével történt. Nem maradt el a pasztorációs szolgálat lelki síkjára való odafigyelés sem. E fenti lépések tették egyedülállónak ezt a képzési formát, amelyben konkrét anyagok – gyülekezeti beszámoló, egy szó szerint rögzített lelkigondozói beszélgetés, egy lelkigondozói eset, egy prédikáció – segítségével dolgozhattunk. A tréning résztvevői évről évre hozhattak egy-egy olyan „anyagot”, amellyel kapcsolatban kérdéseik vannak. Mit tudok kezdeni e problémás helyzettel? Hogyan oldhatom meg? Miként járjak el? Ezalatt a „terítéken” levő személyt és az általa exponált problémát a csoporttagok megfigyelték, majd közölték meglátásaikat, azaz visszajelezték. E tanulási folyamat rendjén a lelkigondozó személye is „vizsgálati tárgygyá” vált: hogyan kommunikál, milyen hiányosságai vannak, a megjelenésében miként mutatkozik meg az életrajza, mit kell megtanulnia. Természetesen sorra kerültek erős oldalai, képességei is. Ez nem minden esetben jelentett kényelmes időtöltést, de rájöhettünk arra, hogy mi magunk vagyunk azok az eszközök, amelyekkel dolgozunk, és amelyekkel remélhetőleg mennyei Szülönk is dolgozik. Ennek nyomán érezhettük

magunkénak a bibliai üzenetet: „Az én Atyám mindez ideig munkálkodik, én is munkálkodom...” Ennek fényében nagyra értékelhettük unitárius hitfelfogásunkat, amely szerint mi Isten földi munkatársai vagyunk, és Isten szívesen dolgozik velünk „munkaközösségben”. A tennivalókat nem végzi el helyettünk, mi az Ő „oltókése” által formálódunk és formálhatunk, ugyanis – az egyik alapmű címét idézve – mi földi ittlétünkben *élő emberi dokumentumok* vagyunk.

2009. október 19-e és 22-e közt ismét Bitán került sor e már sorozatának számító képzőre.

Sietse J. Visser és Florus Kruyne lelképásztorok, szupervizorok is kézzel jártak el a Klinikai Pásztorációs Képzés (Klinische Pastoreale Vorming, KPV) és a Pasztorációs Szupervízió Hollandiai Tanácsa által (Jacob J. A. Doolaard titkár és Willem Putman) kiállított okleveleket a résztvevő nyolc erdélyi unitárius lelkésznek.

Kifejezték reményüket, hogy e pasztorális felügyelet (szupervízió) hamarosan méltó helyet kap a mi lelkigondozói tevékenységünkben is, hogy szervesen beépülhet a kollegiális lelkigondozásba, hisz egészséges körülmények közt minden papi szolgálatot végző személynek szüksége van lelkigondozói segítségre.

Hálásak vagyunk, hogy részesei lehettünk e képzési folyamatnak. Adja Isten, hogy mindazt a jót, amit magunkévá tehettünk ez időszak alatt, segítően tovább tudjuk adni ember-társaink, a ránk bízottak javára.

Pálffy Tamás Szabolcs

Álom és szüret

Öt éve mindennapos terveink közé tartozik a templom rendbetételének ügye. Rengeteg hegyet megmászunk ezért, sokszor nyakaszegetten értük el a földet, de azért belestünk a felhők fölé is, és minden egyes alkalommal megfogalmazódott, hogy ne adjuk fel! Az ügy kapcsán születtek a különböző rendezvények, ezt a célt szolgálják a kiadványok, és nem utolsósorban ezért kulcsolódnak imára a kezek – most már nemcsak helyben, hanem határokon túl is.

Egy ilyen „megmentési akciót” ajánlott fel itt-jártakor a Buda-környéki Székely Kör elnöke, Bege Attila. Az álomból terv lett, a tervből munka, majd a munkának megérett a gyümölcse. Hála legyen a mi egy igaz Istenünknek!

Hosszú az út az álomtól a szüretig – és keskeny. De jó arra is – a megvalósulásán túl –, hogy barátokat adjon, közösséget kovácsoljon, jókedvre derítsen, vagy akár megtanítsa a bánatban is jelen lenni. Igen, mert egy ilyen út önismeret is, egyfajta tükör, amelybe olykor nagyon nehéz belesnézni. És még nehezebb ott maradni avagy megmaradni.

Hogy történt? Született egy aszzyonkórus, spontánul, olyan emberekből, akik szeretnek énekelni. Ez természetes. Aztán született egy érzés mellé: hogy jó együtt énekelni. Majd társult hozzá valami melegség

is, amely akkor kezdett életre kelni, amikor *elmaradt* egy-egy esti találkozás. Ki tudná megfogalmazni, mi az? Sok ilyen érzés szülte azt a műsort, amelyben helyet kapott a varázslatos derzsi múlt a maga sokszínűségével és fájdalmával, a népdalaival és táncával, a határkerüléssel és a kitaszított magyarságával, de ott van a jelene Lidi néni egyszerűségével és békéjével. És mindenekfelett ott magaslik a „szentegyháza”, amely sokaknak ma is az *élet*.

Az utazás költségeit „megszolgálták” az asszonyok: kiflit sütöttek a turistáknak, akik boldogan ízlelgették a derzsi süteményt. Segítő emberek is társultak az útra, akik támogatásukkal nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy utazásunk ingyenes legyen! Köszönet érte!

Budakeszin lelkes csapat fogadott. Egy szüreti multság kezdetén léptünk fel, amelynek bevételét a templom javára ajánlották. S bár egy éjszakát végigutaztunk, mindenkinek volt kedve részt venni a bálon, együtt énekelni, beszélgetni, örülni, vagy akár csárdást járni. Másnap az Erdélyi Magyarok Törökbálinti Egyesülete és Törökbálint polgármestere látott vendégül a helyi művelődési házban. Más jellegű fellépés volt ez: csendesebb és megrendítőbb. De az itthonról vitt házi kenyér, szalonna és vöröshagyma ugyanolyan siker volt, mint Budakeszin.

A pénz, ami e két helyen összegyűlt, elegendő lesz arra, hogy Szent László „megtisztuljon”. A restaurátorral beszélgetve kiderült, hogy az északi falrészben be tudják fejezni a feltárásokat, illetve sor kerül arra is, hogy a Szent László-freskókat megtisztítsák. 1887 óta, amióta Huszka József feltárta, így állnak, érintetlenül. Most jön el az a pillanat, amikor színesebben fog pompázni a szent király. Hála az összefogásnak, a segítségnek, az egymásra-figyelésnek.

Igen, ilyen nagy dolgokra képes a szeretet! És ami számomra többlet: magyarokként oldottuk meg ezt az „ügyet” – eddig.

Újvárosi Katalin

Minden Közlöny-Olvásó figyelmébe!

2010-ben havilapunk ára a következőképpen alakul:

Januártól márciusig egy példány 1,50 lejbe, áprilistól kezdve 2 lejbe kerül.

A *Közlöny* első negyedévi előfizetési ára tehát 4,50, egész évre 22,50.

Szerkesztőségünk ajánlja az előfizetési megrendelést.

Olvásóink további hűségét kérjük és előre köszönjük.

A legszentebb ünnep

A keresztény világ ünnepei közül a húsvét mellett kétségtelenül karácsony a legjelentősebb. Jézus születésének időpontját illetően a nyugati és keleti kereszténység egyetért: 2009 évvel ezelőtt jött világra Isten „legjobb gyermeke”, más egyházak hitvallása szerint a Megváltó, a kereszténység-alapító. Az emberiségnek persze azelőtt is volt hite, különböző istenségeket imádtak, de akkor valami egészen új hit, életfelfogás tört fel. Jézus tanítása megváltoztatta a világot: az Ószövetség igazságosságában is „kegyetlenül” ítélkező Istene helyett a *megbocsátóan* igazságos Atyáról szól. A két főparancsolatban Jézus tömören fogalmaz: szeresd Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből, minden erődből, és szeresd felebarátodat, mint magadat. Az emberiség nagy része átérzi ennek az életfelfogásnak a jelentőségét, azt, hogy a gyűlölet helyett a szeretetnek kell áthatnia az emberek közötti kapcsolatot. A karácsony, vagyis Jézus születésének nagyszerű emlékűnepe épp a szereteteszmény világra születésének szimbólumaként jelenti oly sokak számára „az ünnepek ünnepét”.

Az idők folyamán tehát elterjedt Jézus születésének megünneplése *külsőségekben* is, a legendák életrekelésében – a különböző körök szokásai szerint. A fényes csillag helyett, amely a születés éjszakáján megjelent az égen, ma csillogó karácsonyfák, ünnepi fényárban úszó városi utcák, karácsonyi vásárok, kirakatok, bevásárlóközpontok pompáznak. A pásztorok és a keleti bölcsek látogatása, a kisded megajándékozása mára a családtagok karácsonyi együttléte, közös öröme, egymás ajándékokkal való elhalmozása szokásává vált.

Az ünnepet megelőző időszak, az adventi gyertyák sorra gyújtása figyelmeztet: már csak három, két, majd egyetlen hét van az ünnepig. A keresztény lelkületű ember azonban nemcsak takarítással, bevásárlással, sütés-főzéssel készül, hanem igyekszik lelkét is kitárni az ünnep befogadására, hogy ne kimerülten rogyjon le a karácsonyfa mellé, ne csak (lényegileg „pogány”) eszemiszomból álljon az ünneplés, hanem időt szánjon a családdal az együttlétre, az egymás iránti szeretet gyakorlására, az istentiszteleten, az úrvacsoraosztáson való részvételre is. Fontos, hogy a gyermekek ne csak az ajándékok bontogatására várjanak, hanem legyen türelmük a karácsonyi dalok közös éneklésére, a meghitt ünneplésre. Sokan idős korukban is meghatódva emlékeznek vissza a gyermekkori karácsonyestékre, amikor a család együtt énekelt. Ezek az élmények lelki gazdagságot adnak egy életre, és örökséget, amelyet később értékelve ők is továbbadnak.

folytatás a 20. oldalon
Asztalos Klára

Idősek (hetedik) vasárnapja és tanyai istentiszteletek

Október 18-án hetedik alkalommal került sor a magyarszováti „öregek vasárnapjára” a nőszövetség szervezésével. Az ünnepség a már hagyományos ünnepi istentisztelettel, ajándékozással majd a nőszövetség, illetve a Kolozsvár-írisztelepi gondnok szavalatával örömkönyveket fakasztott a huszonhét megjelent ünnepelt szeméből.

Utána a gyűlésteremben a nőszövetség finom főztjei, s az ünnepi torta mellett régmúlt idők maradandó emlékeit idézték az ünnepeltek.

A dombfalusi vasárnap délutáni istentiszteletek sikerin felbuzdulva az ősztől az erdő mögötti tanyán, Dezső Károly keblitanácsos otthonában is tartunk havi rendszerességgel istentiszteletet. Örömmel szoktam újságotlani,

hogy arányaiban a dombfalusi istentiszteleten többen vannak, mint az ősi templomunkban Magyarszováton. Az erdő mögötti reményteljes kezdet után, meg kell állapítanom, talán még nagyobb a részvételi arány az istentiszteleteken. Megható és minden *Közlöny*-olvasóval szeretném megosztani azt az örömet, amelyet ott éltem át, amikor falunk legidősebb lakója, a közel százéves Csete Samu bácsi két botra támaszkodva igyekszik az istentiszteletre, amelyet a háziasszony mély átéléssel elszavalt valóságos versei tesznek ünnepélyesebbé.

Évről évre a potsdami német barátaink minden nyáron ajándékokkal segítik közösségünket. A tőlük kapott szekrényeket a teológiai hallgatók és a bentlakó diákok használatára adtuk át. Tudjuk – a Szentírás tanításából is –, hogy „jobb adni, mind kapni”. (Balázs Tamás)

A *Nők Világa* előfizetésének határidejét 2010-re meghosszabbítottuk 2010 január 31-ig. Az előfizetés díja 4 számra összesen 10 lej postaköltséggel együtt. Várjuk a csoportos és egyéni előfizetéseket a következő címek egyikére:

- Kovács Júlia, 400104 Cluj-Napoca, str. Brassai nr. 6.
- A körü elnökök vagy az egyházköztség közvetítésével vagy személyesen Asztalos Klára elnöknek.

Aki rendszeresen szeretné olvasni a *Nők Világát*, kérjük, fizessen elő idejében!

A legszentebb ünnep

folytatás a 19. oldalról

Még van valami, ami szentté teszi a karácsonyi ünnepet: ez a születés, az új emberélet misztériuma. Az orvostudomány megmagyarázza a fogamzás, a terhesség, a szülés folyamatát, mégis van az egészben valami megfoghatatlan, valami szent, amit az ember nem tud megmagyarázni, amiben megérzi az isteni és az emberi világ találkozását. Mit hoz az új ember testiekben, lelkiekben, kire fog hasonlítani, milyen képességekkel, milyen örökséggel jön a világra? Hiszen édestestvérek is mennyire különbözhetnek! Bizony sok titok rejtőzik „kódolva” egy újszülöttnél. A terhesség ideje hasonlít az adventi várakozásra. Az anya, a család szeretettel várja az eljövendőt,

A kilenc boldogság

Úgy érzem, mi, nőszövetségi tagok irigylésre méltóak vagyunk. Hogy miért? Azért, mert kétszer „éledünk újra” egy esztendő leforgása alatt. Először tavasszal, a nagy természettel egyetemben, majd másodszor így ősszel, évadkezdés idején. Míg mások aláhulló falevelek díszlete előtt sóhajtoznak a tovatűnt nyár fölött, addig mi álmodunk, terveket szövögetünk immáron két évtizede, szerény nőszövetségünk táján.

Kétezer évvel ezelőtt egyszer valaki megkérdezte Jézustól: kik a boldog emberek? Jézus akkor felsorolta nekik a nyolc avagy kilenc boldogságot, amely első olvasásra különösnek tűnhetett nekünk is, akik október első szombatján végül is bevallottuk, hogy *tényleg*, nem a pénz, nem a vagyon, nem a hatalom, nem a dicsőség jelent számunkra a boldogságot, hanem a béke, a család, az egészség, a szeretet, a megértés és egy olyan közösségi munka, amellyel itt, Segesváron építhetjük Isten országát. Ekkor határoztam el, hogy minden rendszeres találkozásunk előtt „elismétlek” magamnak egy boldogságot az alábbiak közül.

Boldogok a lelkükben szegények...

A lelki táplálékra mindig éhes szegényekként imádkoztunk, hogy erősödjék meg bennünk az embertársaink iránti tisztelet és szeretet, hogy boldogok lévén boldogabbá tudjuk tenni azokat az idős embereket, akiket október második vasárnapján ünnepi műsorral köszöntöttünk és a tanácsstermünkben szeretetvendégségre hívtunk.

Boldogok, akik sírnak...

Novemberben halottainkra emlékezvén a temetőket járva megvigasztaltattunk, majd 15-én kettős ünnepet ültünk. Egyfelől Dávid Ferenc halálára emlékeztünk, másfelől: száz éve, hogy az 1883-ban megalakult leányegyházközösség (1909. november 16-án) anyaegyházközösséggé szerveződött. Szavalatokkal és énekszámokkal tettük felejthetlenné e jeles novemberi napot. Rüszt Éva tiszteletes asszonynak köszönhetően a pecsétviaszgom-báról hallottunk előadást.

aki meg fogja változtatni az életüket, aki szeretetet kér és ad, összetartja a családot, a jövőt biztosítja, akiért érdemes dolgozni és áldozatot hozni. Karácsonykor Jézus születésére emlékezünk, és ezek a szent és mégis oly emberi érzések újra és újra megérintenek

Ahogy nincs két egyforma újszülött – hiszen mindenki megismételhetetlen egyén, vagyis *személy* –, úgy nincs két egyforma karácsony sem. Az évek múltával a család gyarapodik vagy apad, a gyermekek, unokák felnőnek, szétszóródnak – és ez így természetes, bár sokszor oly nehéz tudomásul venni! Csak az a fontos, hogy a szeretet, az egymás iránti jóérzés, figyelem, segítőkészség, az összetartozás érzése maradjon meg, és akkor mindig gazdag karácsonyunk lesz, még ha térben olykor tengernyi távolság választ is el egymástól.

Boldogok a szelídek...

Adventben – Pünkösdi Csilla Emese református lelkésznel együtt – remélhetőleg várakozással tele, szelíden fogunk közeledni a jászölbölcsőhöz. (Ebben az időszakban csúcsteljesítményekre szoktuk magunkat hangolni a kürtöskalácssütés terén.)

Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságra...

Újévben a helybéli lelkész jókívánságaira és áldására várva igyekszünk mindent a legjobb akaratunk szerint megtenni és haladni erőnkhez mérten a tökéletesedés útján, mert „nem minden, aki azt mondja nékem: Uram! Uram!, hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.” (Mt 7,21)

Boldogok az irgalmasok...

Bálint Éva gyergyóalfalusi születésű tanítónő, férje unitárius vallásának nagy tisztelője, megígérte, hogy februárban szülőfaluja és vidéke vallásos és farsangi szokásaiból fog nekünk ízelítőt nyújtani.

Boldogok a tisztaszívűek...

Márciusban a Kamerunban élő asszonyokért szeretnénk tiszta szívvel imádkozni és a 2010-es év Világimánapiján várjuk a római katolikus asszonyok meghívását a templomukba. A Nők napja szintén kihagyhatatlan lehetőség – de most már kizárólag nekünk, nőszövetségi tagoknak – az önfeledt kikapcsolódásra is.

Boldogok a békességre igyekezők...

Jakabházi Béla magyar szakos tanár, törzsvendégünk, április hónap folyamán Elek nagyapó békés, mesés világát hozza majd közelebb hozzánk.

Boldogok, akiket az igazságért üldöznek...

Május hónap az ünnepek ünnepe: hisz ekkor szoktunk majálisozni, anyák napját köszönteni, ekkor lesz a konfirmációi ünnepség, ekkor szokott lenni a KUN Konferencia is, ahol mindig megpróbáljuk kifejtetni az „igazunkat”: a nők igazságát.

Boldogok vagytok, ha énmiattam gyaláznak és üldöznek titeket...

Szokásunkhoz híven, június első szombatján szoktunk zárni évadunkat, visszatekintve a már megtett útra, a sok-sok munkára, hogy bátran kimondhassuk: „Boldognak tartom magam”.

Benedek Enikő

Idén is emlékeztünk a dévai várban

Az emberek életében az emlékezés talán van annyira fontos, mint a tervezés, az előrelátás, mert végül is nincs semmi új a nap alatt, és ezért sem árt a múlt példáit szem előtt tartani.

Az unitáriusok számára kevés zarándok- vagy szent hely létezik, Déva vára viszont e kevesek közé tartozik, talán első helyen is: egyházunk alapítója, első püspökünk, Dávid Ferenc mártírhalálának helyszíne. Hogy ki volt ő? Minden unitárius erkölcsi kötelességének kellene hogy tekintse legalább azt tudni róla, amit a kátéban is megtalálhatunk. Az ő életére, munkásságára és halálára emlékezve zarándokoltak idén is több százan Déva várának romjaihoz, hogy leróják kegyeletüket.

Az ünnepi istentisztelet délután két órakor kezdődött a várban, gyönyörű napsütésben. A szolgálatot Fülöp Júlia gyakorló teológiai hallgató, egyetemi-ifjúsági lelkész végezte, majd Rácz Norbert ODFIE-elnök, Csáka József

EUE-főgondnok és Rüszt Fogarasi Tibor körüli esperes köszöntötte a zarándokokat. Ezt követően mindenkinek lehetősége adódott elhelyezni a megemlékezés gyertyáit és virágait.

A várbeli emlékezés után mindenki hivatalos volt egy csésze meleg teára a dévai leányegyházközség imatermébe, ahol megtekinthették az unitárius teológiai hallgatókat, illetve világi diákok 1989-es forradalomra emlékező műsorát. Az elnyomás, a szabadság eszmeisége, a szellem szabadsága így kapcsolódott egybe a két megemlékezéssel.

Ezt követően kötetlen, családi beszélgetések zajlottak az imaház termeiben, folyosóin és udvarán a megjelent zarándokok között. Nemsokára azonban eltűnt az 500 fős tömeg Déváról, és a vár magaslatában ismét a csend lett úrrá. Remélhetőleg azokat a hangokat, amelyek betöltötték a délután során a teret, mindenki hazavitte, és egy évig elég lesz belőlük és az emlékekből táplálkozni, hogy majd egy év múlva ismét imákkal, zsoltárokkal betöltsék a teret új erőre lelhesünk.

Jobbágy Júlia

Három határon túl

A kisbusz szaporán nyelte az út sávjait. Levike aludt, Noémi aludt és mind aludtunk. Lacit kivéve természetesen, akinek nem kis erőfeszítésbe került ilyen csendes társaságban ébren maradni, de hát soförként aligha volt más választása. A szokástól eltérően nem éreztük a hátunk mögött növekvő távolság súlyát vagy örömet. Újra úton voltunk.

Október 21-e, szerda. A cél: Németország. Az esemény az IARF (International Association for Religious Freedom) regionális, ifjúsági konferenciája. Őszintén, nekünk is majdnem olyan idegennek tünnek ezek a szavak, mint Neked, kedves Olvasó. Nem tudtuk mire számítsunk, először vettünk részt hasonló rendezvényen. De tudtuk, hogy ott a helyünk, mert van mit megosztanunk: ifjúsági munkánk tapasztalatait, tanulságait, örömeit és nehézségeit. Minden más még felfedezésre várt. Hiszem, hogy

minden utazás, „idegenben” levés, egy kicsit mindannyiunkon változtat. Egy fokkal tágabbra feszíti a keretet, amiben addig a világot láttuk. Megértünk, megérzünk valamit, amit addig nem. Ez volt egyetlen elvárásunk.

Október 22-én, rövid budapesti pihenő után érkezünk Ludwigshafenbe, a találkozó helyszínére, nyolcan. Heten vártak ránk. Rövid idő alatt erdélyi jókedvvel töltöttük be a helyet. Igazad van, ha azt mondom: nem volt nehéz dolgunk, hiszen a résztvevők felét „mi álltuk”. Jókedvünk az elkövetkező napokban sem lankadt, pedig az elején úgy tűnt, nem lesz könnyű dolgunk. Két zsidó, két arab, egy makedón nemzetiségű és egy Fülöp-szigeti fiatall kellett együtt dolgoznunk. A különböző nyelvek és kultúrák építette gátak meglepően rövid idő alatt dőltek le. Másként aligha lehet ezt megnevezni, de úgy tűnt, valamiféle univer-

zális nyelven kezdtünk el kommunikálni, ami nem angol, magyar vagy arab, hanem egyszerűen emberi, s amit sokan barátságának is szoktunk nevezni.

Az együttlétnek hamarosan kettes célját fogalmaztuk meg. Az egyik: betekintést nyerni egymás kultúrájába, a másik: megtervezni a jövő évi, indiai világkonferencia ifjúsági vonatát. Ezek szerint beszámoltunk erdélyi valóságunkról, érthetővé igyekeztünk tenni a „Romániában magyarnak lenni” fogalmát, átadni néhány röpke képet vallásunkról, és arról, hogy mivel foglalkozik ifjúsági szervezetünk. Talán először beszéltünk azzal, hogy „hallgatóságunk” semmiféle előzetes információval nem rendelkezett, de hisszük, hogy ha szavaink nem is, a lelkesezés, amivel minderről beszéltünk, megsejtetett valamit a valóságból. A péntek reggelt arab nyelven köszöntöttük, társaink a Koránból olvastak

folytatás a 22. oldalon

Fülöp Júlia

Három határon túl

folytatás a 21. oldalról

fel, a szombatot együtt ünnepeltük zsidó barátainkkal. Megkóstoltuk a kóser csokit, megtanultuk felkötni a jordániai arab kendőt, éjszakákba nyúlóan faggattuk társainkat a *milyenek a mindennapjaitok* kérdésével.

Mindemellett meglepő pontossággal beszéltük át, miként fogjuk hangunk hallatni a konferencián, mi az, amivel tartalmasabbá tudjuk tenni a résztvevők ottlétét. Rengeteg tervet szőttünk, amelyek legnagyobb reményeink szerint nem maradnak az álmok szintjén, hanem a majdani résztvevők dolgoznak megvalósításukon.

Képességeink szerint igyekeztünk részt venni, átadni valamit abból, amit teszünk, amik vagyunk, s ha ez valakinek egy pillanatig is erőt ad, akkor megérte ott lennünk! Mi magunk többek vagyunk, mint elindulás előtt voltunk, s mert egy kicsivel többet tudunk róla, a világ is az. Több, színesebb, mint azelőtt volt.

Kollégiumi napok a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban

Az idén november 11–14. között rendezték meg a János Zsigmond Unitárius Kollégiumi napokat. Az immár hagyományossá váló programokon kívül számos új, szórakoztató és tanulságos eseményt szerveztek a diákoknak.

A megnyitó rövid áhítata után Popa Márta igazgató köszöntötte a jelenlévőket. Ezután Hegedűs Kornélia tanárnő irányításával ünnepi szavakat hallgathattunk meg, majd a Péterffy Gyula kórus lépett fel többek között a világhírű *Carmina Burana*-ból énekelve részleteket. A megnyitó zárómozzanataként Brassai Sámuel, Berde Mózsza, János Zsigmond és Dávid Ferenc emlékhelyeit koszorúztuk meg. Míg a tavalyi kollégiumi napok alkalmával az Orpheus terem, idén két újdonságot is avattunk a megnyitón: a Cserey László könyvtár- és csoportoktatási terem, illetve a Dávid Ferenc díszablót, amelyen a mindenkor Dávid Ferenc-díjas tanulók nevei és tanulmányi átlagai vannak feltüntetve, s amely bizonyára motiváció lesz az elkövetkező nemzedékeknek. Az esti program Felházi Ágnes képzőművész szervezésében képkiallítással folytatódott, amelyet a kollégium I–XII. osztályos diákjainak munkáiból válogatott. Ezt követően a Mikó pályázat nyertese, Csipkés Szende tartotta meg a hagyományos Mikó Imre-estet.

A második nap reggelén Jakabházi Annamária és Demeter Albert tanárok szervezésében úgynevezett „logikai kávéház” nyílt. Az V–XII. osztályos diákok logikai feladványokon dolgoztak négyes csoportokban. Miután ez szellemileg felfrissített, a díszteremben meghallgathattuk Nagy Réka tanárnő és néhány kollégista előadását az idej európai uniós projektekről és teljesítményekről. Ez a programrész azért volt fontos, mert rengeteg eredményt értek el az idén, de nagyrészt ugyanazon diákok dolgoztak minden verseny alkalmával. Fontos volt bemutatni ezeket, hogy ösztönzést adjanak a diákoknak a részvételhez.

Ezzel párhuzamosan az V–VIII. osztályosok az *Az árvalányhajtól a vérfű hangyaboglárkáig* címmel Vizauer Tibor Csaba ökológus előadását hallgatták meg, majd a diáktanács szervezésében lepkevadászaton vettek részt. Délben a *Good bye Lenin* című film vetítésére került sor.

A következő program a kollégium színjátszó csoportjának esti műsora volt, ők Solymosi Zsolt rendezésében

Molière *A képzelt beteg* című vígjátékát adták elő, nagy sikert aratva. A színdarab mögött rengeteg munka és próba állt, ennek köszönhető, hogy ilyen „profi” szintű darabot láthatott a közönség, s az is, hogy előreláthatólag nem ez volt az utolsó előadás.

November 13-a, péntek: zsúfolt nap volt kicsiknek és nagyoknak egyaránt. Míg a IX–XII. osztályos diákok áhítaton vettek részt, az I–IV. osztályosok játszóházban szórakoztak, majd tóklámpásfestő vetélkedőre került sor. 11 órától az elemi osztályosok Horváth István emléknapon vettek részt. Az V–VII.-esek számára ezen a napon zajlottak le a sportbajnokságok döntői, majd *Jézus tanítványa voltam* címmel Demeter Júlia tanárnő tartott Benedek Elek-emlékelőadást. A IX–XII. osztályosok ezalatt hagyományos iskolatörténeti vetélkedőn vettek részt. Ez az esemény mindig nagy sikernek örvend a diákok körében, izgalom és versenyszellem uralkodik a díszterem-

Molière: *A képzelt beteg*

ben minden évben. Idén is megvolt ez a hangulat, sőt talán fokozottabban is, hiszen az eddigi felállással ellentétben (eddig minden osztályt 3-3 diák képviselt) idén a vetélkedőn minden osztály minden tagja részt vett.

Dél előtt továbbá Kiss Olivér újságíró előadását hallgathattuk meg *Balkán körút* címmel, amelyből részletes betekintést lehetett nyerni a nemrég még háborútól vérző balkáni államok mai életébe, mindennapjaiba – egy vérbeli turista-riporter megfigyelésével.

Ezután lepkevadászatra került sor, mely a másik hagyományos és izgalmas program minden évben. Idén megváltoztak a játékszabályok, s a papírcetlik, azaz a lepkek közelében egy-egy szervező (tavaly elballagott vendiák) állt, hogy segítsen a lepkéket keresgélőknek, és a sikeres megtalálókknak többletpontokért kérdéseket tegyen fel.

Délután ifjúsági istentiszteletre, majd gólyabálra készültünk. Ez az az esemény, amely minden kilencedikest foglalkoztat, akik félnek és izgulnak, de végül mindig jó buli és önfeledt szórakozás lesz a vége. A gólyák kiállták a próbákat (bár zsákkal a lábon vagy a fejen végigugrálni a Sora áruházig és vissza, hogy aztán Charlie, a csontváz szellemes megjegyzéseit hallgassa az ember, az nem lehetett kellemes dolog). A gólyabál végén a kilencedikesek hagyományos oklevelet kaptak arról, hogy ezentúl verbeli kollégisták.

Szombaton, záró programként a IX–XII. osztályosok sportbajnokságainak döntőit játszották le. Ez a nap szintén izgalmas volt, a csapat- és versenyszellem nyomta rá bélyegét az egész délelőtre. Idén a sporttevékenységek között szerepelt az osztályok közötti kosárlabdabajnokság is. A kollégiumi napok utolsó programja a tanár- (fáradt)diák mérkőzés volt. Az egész nap sportoló diákokat nagy fölényrel győzték le a tanárok, de ígértek egy visszavágó lehetőséget. A barátságos mérkőzést tavasszal játsszák le.

Az idei kollégiumi napok talán az eddigiéknél is tartalmasabban teltek, kimozdulhattunk a hétköznapiakból, miközben tartalmasan és kellemesen töltöttük el az időt, hogy valamennyire újult erővel térjünk vissza a padokhoz és a könyvekhez.

Péntek Borbála

Sportos krónika

2008 elején egy kis csapat akart valami újat, merészet, olyat, ami még nem volt az ODFIE-ben, s amitől talán megindul az egyleti élet a Nyárád mentén. A gondolatot tett követte, és áprilisban meg is szerveztük az első Maros körüli sportnapot Nyárádszeredában. Voltak kicsik, nagyok, lányok, fiúk. Természetesen a főszerep a sporté volt, ezt követte egy finom gulyás, majd egy hangulatos beszélgetés s végül a hazautazás. Kevesen voltak, de a hangulat jó volt, ezért az akkori körüli képviselők úgy gondolták, még egy próbát megér ez a bizonyos sportnap. 2008 szeptemberében újraindult, és lassan a program is kibővült, majd 2008 novemberében az ODFIE Sportszakosztályának élére két új vezető került: Doki (Matka Imre) és Farkas István(ka). Az akkori sportnapon már megjelent a Magyarsárosi DFIE, akik erre az alkalomra külön mezt készítettek maguknak: zöld pólót választottak. Ugyanezen a sportnapon született meg egy bajnokság ötlete is, és ígéretet tettünk Dokival, hogy januárban kezdetét veszi a bajnokság.

Eljött a várva várt januári sportnap, és a létszám megduplázódott. Míg a korábbi sportnapokon 25–30-an voltunk, januárban a résztvevők száma a hatvanhoz közelített. A bajnokságban a következő egyletek in-

dultak: Nyárádgálfalva, Magyarsáros, Nyárádszentmárton-Csíkfalva, Nyárádszereda, Szabéd, Szentháromság. A párharcok kisorsolása után megkezdődtek a küzdelmek a fiúknak, miközben a lányok címereket készítettek mindenik csapatnak, amelyeket a nap végén bemutattak. Ezen a sportnapon is gondolt jelentett, hogy a lányoknak nem sikerült érdekes, „lányos”, mégis sportos programot kitalálni, de azért a címerfestésnek sikere volt. A következő sportnapon a fiúk fociztak, a lányok pedig a gulyás készítése közben különböző témákról beszélgettek a két körüli képviselő vezetésével – amibe néha az ifjúsági lelkész is beleszólt (habár lehet, hogy csak a gulyásba kerülő kolbász miatt látogatta gyakran a beszélgetés helyszínét).

Mire beköszöntött a tavasz, szeretett egyházkörünkben már mindenki a sportnapról beszélt, és ekkor.. Márciusban felvirradt a legnagyobb létszámú és egyben eddigi legsikeresebb sportnap! Végre sikerült a lányoknak is egy sikeres sportot találni: a „floorball”-t. Ezen a sportnapon pontosan 72-en voltunk. Visszatérve a lányok tevékenységére: az említett „floorball” olyan, mint a gyephoki, és teremben játsszák. Ebbe a lányos tevékenységbe még a két sportszak-

osztályvezető is beszállt, nagy sikert aratva. A fiúk természetesen folytatták küzdelmeiket az I. ODFIE Kupáért. Áprilisban folytatódta a küzdelmek, lány pedig nagyon kevés volt. De mint minden, egyszer a sportnapok is véget értek. Május utolsó szombatján szerveztük meg a döntőt, ahol a Nyárádszeredai DFIE a Magyarsárosi DFIE-vel mérte össze erejét, és az előbbi győzött. Ezalatt a lányok gyöngyöt fűztek, bogoztak, kézműveskedtek. A nap fénypontja természetesen a kupa átadása volt, majd csoportkép készült, és mindenki hazament. Nyáron nem voltak sportnapok, de szeptemberben újrazdunk. Októberre már többen letünk, s reméljük, ez csak így folytatódik! Nos, itt véget ér a múltból szóló krónika.

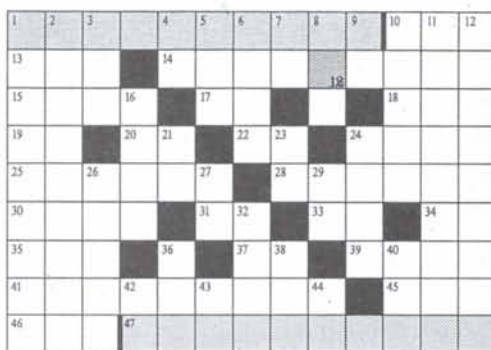
A jövőben szeretnénk minden egyletben megszervezni legalább egy sportnapot. November 21-én a Háromszék-felsőfehéri egyházkörben szerveztünk sportnapot. Reméljük, hogy más egyházkör is kedvet kap e tevékenységhez. Bármikor hívhattok ezzel kapcsolatban, segítünk, és próbálunk megjelenni, akár Doki, akár jómagam.

A marosi egyházkörben januárban természetesen újraindul a bajnokság! Mindenkinek köszönjük az eddigi részvételt és mindenféle segítséget!

Matka Imre, Farkas István

Híres unitáriusok – 12 (rejtvény-sorozat)

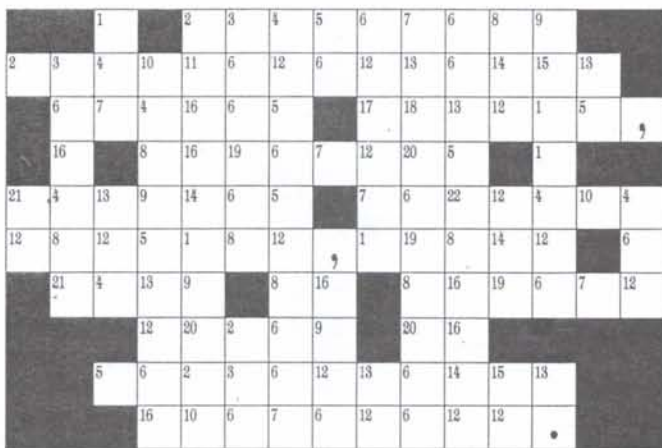
Vízzintes: 1. Az Unitárius Egyház jötevője, alapítványa tette lehetővé az Unitárius Kollégium felépítését (1815-1893). 10. Régi magyar férfinév. 13. Szántóeszköz. 14. Koncerthelyiség. 15. Katonasapka. 17. Keleti táblás játék. 18. Oxigén és lantán vegyjele. 19. Spielberg űrmanója. 20. Pusztát használ. 22. Fűszer. 24. Magasra tart. 25. Van ilyen szoknya is, krumpli is. 28. Önvédelmi sport. 30. Benedek ..., nagy mesemondónk. 31. Előd. 33. Meleg. 34. Lakrész! 35. Teherautó-felirat. 37. Középen szít! 39. Színültig. 41. Betegség nélküli állapottal kapcsolatos. 45. Szemmel érzékel. 46. Orosz zongoraművész. 47. Magyar zeneszerző, népdalgyűjtő volt, Nagyszentmiklóson született 1881–1945).

Függőleges: 1. Berámáz. 2. Szántóeszköz része. 3. Holland focista volt. 4. Mutató névmás. 5. Az összeadás szava. 6. Őszi eső jelzője. 7. Szem belseje! 8. Győri sportklub. 9. Tiltás. 10. Zamat. 11. A céltáblába lő. 12. Ókori nép tagja. 16. Mihók mesebeli társa. 21. Töszámnév. 23. Indíték. 24. ...., egészséget! – köszönési forma. 26. Szekér, autó része. 27. Növény része. 29. Költői indulatszó. 32. Szerte. 36. Északi folyó. 38. ... Éva, magyar színésznő. 40. Az orrához. 42. Szeben megyei autójel. 43. Stroncium vegyjele. 44. Igerag.

Egész éves rejtvénypályázatunk végére értünk, kedves Rejtvényfejtő! Akik hónapról hónapra megfejtették a *Híres unitáriusok* rejtvényeit és e „hírességek” nevét beírták a januári számunkban közzétett űrlapba, azok előtt még egy feladat áll: egy szép idézet megkeresése a neves erdélyi író, Tamási Áron Balázs Ferenc mészki unitárius lelkész-írót, utazót búcsúztató gyászbeszédéből.

A havonta közölt „Híres unitáriusok”-rejtvények fősorai egyik-másik szürke négyzetének jobb alsó sarkában is szám látható. Az ekként számozott négyzetek betűit másolja át, kedves Rejtvényfejtő, az alábbi hálóba, a számozásnak megfelelően. Ha helyesen dolgozott, akkor a beírt betűket összeolvasva megkapja a Tamási Áron-idézetet.

A pályázaton való részvételhez szükséges a **24 híres unitárius személyiség neve ÉS az idézet is!** Beküldési határidő: **2010. február 15-e.** A helyes megoldás beküldői között 2010 tavaszán értékes tárgyereményt sorsolunk ki.

A rejtvény-sorozatot Forrai Tibor készítette

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Hírek, Ifjúsági Oldal)

Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,

B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariusokozlony@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:

Verbum Egyesület,

Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhoz előtti hónap 20-a.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.

Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.

A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Baka Judit** ny. tanítónő (Kolozsvár), **Balázs Tamás** lelkész (Magyarszovát), **Benedek Enikő** út- és hírdépítő alimernök, tiszteletes asszony (Segesvár), **Farkas István**, diák (Nyárádszentmárton), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármernök (Sepsiszentgyörgy), **Fülöp Júlia** ifjúsági lelkész, teológiai hallgató (Kolozsvár), **Gazdag Géza** elektromérnök (Sepsiszentgyörgy), **Győrő Dávid** lelkész, EUE-előadótanácsos (Kolozs-Kolozsvár), **Jobbágy Júlia** teológiai hallgató (Kolozsvár-Kövend), **dr. Kovács Sándor** teológiai tanár (Kolozsvár), **Matka Imre** egyetemi hallgató (Segesvár), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy-Szászrégen), **Péntek Borbála** diák, JZsUK (Kolozsvár), **Pitó Margit** ny. könyvelő (Székelykeresztúr), **Szabó László** lelkész (Szind-Kolozsvár), **Ujvárosi Katalin** lelkész (Székelymuzsna).